

JÄMSÄ

Jämsän kaupungin jätehuolto- määräyksen perustelumuistio

1.1.2024

Sisällysluettelo

Luku 1 Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	3
1 § Soveltamisala	3
2 § Määritelmät	3
3 § Jätehuollon tavoitteet	3
Luku 2 Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	5
4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	5
5 § Elinkeinotoiminnan ja muun julkisen toiminnan kuin kunnan jätteen jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun järjestämisvelvollisuuden perusteella	6
6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätekuljetukseen	6
7 § Kiinteistökohtainen jäteastia	7
8 § Yhteisen jäteastian perustaminen (kimppa-astia).....	8
9 § Korttelikohtainen järjestelmä eli Himoksen asemakaava-alueen syväkeräysjärjestelmä.....	10
10 § Sekajätteen aluekeräykseen liittyminen ja jätteen toimittaminen aluekeräykseen	11
11 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteen kuljettaminen	11
12 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat.....	11
3 luku Jätteen kerääminen kiinteistöllä	13
13 § Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit	13
14 § Sekalainen yhdyskuntajäte eli sekajäte	14
15 § Asuinkiinteistöjä koskevat jätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet	15
16 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien kierrätettävien jätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet.....	16
4 luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen	18
17 § Kompostointi	18
18 § Jätteen polttaminen	20
19 § Jätteen hautaaminen.....	21
5 luku Jäteastiat	22
20 § Jäteastiatyypit.....	22
21 § Jäteastian merkitseminen.....	23
22 § Jäteastian täyttäminen	23
23 § Jäteastioiden tyhjennysvälit	24
24 § Jäteastioiden tyhjennysten keskeyttäminen	25
25 § Kunnossapito ja pesu	26
6 luku Jätteen keräyspaikat	27
26 § Jäteastian sijoittaminen	27
27 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen	29

28 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat (sekajätteen aluekeräyspisteet, kierrätyspisteet).....	29
7 luku Jätteenkuljetus	30
29 § Kuormaaminen	30
30 § Kuljettaminen	30
31 § Kuljetusrekisteri	31
32 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat.....	31
8 luku Asumisessa syntyvät jätevesilietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätevesilietteet.....	33
33 § Saostussäiliöiden ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	33
34 § Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse.....	34
35 § Lietteiden omatoiminen käsittely.....	35
9 luku Roskaantumisen ehkäiseminen.....	37
36 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto	37
37 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla.....	37
10 luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	39
38 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto	39
39 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöiltä	40
40 § Erityisjätteet	40
11 luku Muut määräykset.....	41
41 § Tiedottamisvelvoite	41
42 § Jätehuoltomääräysten seuranta ja valvonta	41
43 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	41
44 § Voimaantulo	42
45 § Siirtymäsäännökset.....	42

Luku 1 Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021) ja muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Jätehuoltomääräykset täydentävät ja tarkentavat lainsäädäntöä. Niissä määrätään sitovasti, miten alueella on toimitettava jätehuollon järjestämisessä, roskaantumisen ja jätteistä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan haitan ehkäisemisessä sekä jätehuollon valvonnassa.

Jätelain 91 §:ssä on määritelty, mistä asioista jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa ja keitä ne koskevat. Ensisijaisesti jätehuoltomääräykset koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvastuulla olevaa jätehuoltoa. Osin määräykset koskevat myös muuta jätehuoltoa. Jätelain mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden tekniisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Näitä jätehuoltomääräyksiä ei sovelleta sairaaloiden, terveystieteiden, laboratorioden, muiden tutkimus- ja hoitolaitosten sekä eläinlääkintälaitosten tartuntavaarallisen ja biologisen jätteen, viiltävän ja pistävän jätteen eikä eläinperäisen jätteen jätehuollon järjestämiseen siltä osin kuin niistä on muualla säädetty tai määrätty erikseen. Edellä mainittujen jätteiden osalta on jätehuollon järjestämisestä säädetty ja ohjeistettu osin erikseen ja nämä jätteet on ominaisuuksiensa vuoksi käsiteltävä erityisten säännösten ja ohjeiden mukaisesti. Jos jostakin asiasta ei ole kyseisten jätteiden osalta erikseen säädetty, sovelletaan tällöin jätehuoltomääräyksiä.

2 § Määritelmät

Jätehuoltomääräyksissä on määritelty ne käsitteet, joita jätehuoltomääräyksissä käytetään ja joiden ymmärtäminen on tärkeää määräyksiä sovellettaessa. Säännöksessä on määritelmät muun muassa jätehuollon eri toimijoille, eri jätelajeille ja erilaisille jätteiden keräyspisteille. Siltä osin kuin käsitteitä käytetään myös jätelaissa tai jäteasetuksessa, ovat määritelmät pääosin yhteneväiset lainsäädännössä käytettyjen määritelmien kanssa.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Jätelain 8 §:ssä kaikkia toimijoita veloitetaan ensisijaisesti vähentämään jätteen määrää ja haitallisuutta ja ohjataan etusijajärjestyksen mukaiseen toimintaan. Jos jätteen syntyä ei pystytä välttämään, etusijajärjestyksen mukaan jäte tulee ensisijaisesti valmistella uudelleen käyttöön tai kierrätykseen. Ellei tämä ole mahdollista, jäte voidaan hyödyntää energiana.

Etusijajärjestyksen mukaan toimiminen:

1. Ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että hankintoja tehtäessä ostetaan vain tarpeellista ja sen verran kuin on tarvetta. Käytetyt tavarat, joille ei ole enää tarvetta, ohjataan uudelleenkäyttöön.
2. Syntynyt jäte on ensisijaisesti valmisteltava uudelleenkäyttöä varten. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että rikkoutunut esine korjataan tai esineen osia puretaan, jotta ne voidaan käyttää uudelleen.
3. Syntynyt jäte on toissijaisesti kierrätettävä. Tämä tarkoittaa sitä, että jäte hyödynnetään materiaalina ja kierrätetystä uusiomateriaalista tehdään uusia tuotteita.
4. Jos kierrättäminen ei ole mahdollista, jäte on hyödynnettävä muulla tavoin. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jäte hyödynnetään laitosmaisessa energiantuotannossa.
5. Viimeisenä vaihtoehtona on jätteen loppukäsittely. Jätteen loppukäsittelyä on esimerkiksi hyödyntämiskelvottoman asbestijätteen sijoittaminen kaatopaikalle.

Kunnan on jätehuoltopalveluja järjestäessään noudatettava etusijajärjestystä siten, että saavutetaan kokonaisuus arvioiden jätelain tarkoituksen kannalta paras lopputulos. Erilaisten jätehuolto- vaihtoehtojen vertailu elinkaaritarkastelun avulla on tärkeää, jotta etusijajärjestyksen toteutumisen hyödyt voidaan saavuttaa. Elinkaaritarkastelussa otetaan huomioon terveys- ja ympäristönäkökulmat sekä tekniset ja taloudelliset edellytykset.

Etusijajärjestyksen toteutumista kunnallisessa jätehuollossa edistetään esimerkiksi asettamalla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita erilaatuisille jätteille. Erilliskeräysvelvoitteiden minimitaso on määritelty vuonna 2021 tiukentuneessa jäteasetuksessa. Jätehuoltomääräyksillä erilliskeräysvelvoitteita voidaan laajentaa tai perustellusta syystä supistaa. Supistaminen edellyttää, että elinkaaritarkastelun tai muun paikallisia kuljetusolosuhteita koskevan selvityksen perusteella jokin jätelain 15 §:n 2 momentissa säädetyistä erilliskeräyksestä poikkeamisen edellytyksistä täyttyy. Tällöin asetusta suppeamman velvoitteen voidaan todeta tuottavan paremman lopputuloksen erilliskeräyksen kokonaisvaikutuksia arvioitaessa. Myös asetuksen vaatimusten laajentaminen perustuu asianmukaiseen valmisteluun ja paikallisten kuljetusolosuhteiden selvittämiseen.

Tavoitteita koskevassa säännöksessä ei anneta jätelakia tarkentavaa määräystä, vaan siinä käsitellään sitä, mihin pyritään tilanteessa, jossa jätettä on syntynyt ja jätehuolto ja jätehuoltomääräyksiä tarvitaan. Jätehuollon tarkoituksena on suojella terveyttä ja ympäristöä. Tämän vuoksi jätehuollon tulee aina olla asianmukaista ja jätteet on kuljetettava sekä käsiteltävä hallitusti. Jätehuolto on myös osa kiertotaloutta, joten jätehuollolla tavoitellaan kestävää ja puhdasta materiaalikiertoa.

Luku 2 Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Jätelain 41 §:ssä edellytetään, että kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikkien asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään. Näin jätteet saadaan kerättyä ja kuljetettua asianmukaiseen käsittelyyn, jossa niistä ei aiheudu roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle. Velvollisuus kuulua järjestetyn jätehuollon piiriin on kiinteistö- ja asuntokohtainen eli jos samalla kiinteistöllä sijaitsee monta eri asuinrakennusta tai vapaa-ajan asuinrakennusta, on jokaisen näistä rakennuksista oltava kunnan järjestämän jätehuollon piirissä.

Liittymisvelvollisuus kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään koskee kaikkia käytössä olevia ja käytettävissä olevia asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjä, koska näillä kiinteistöillä jätettä voi syntyä. Jätelaki ei mahdollista sitä, että asuin- tai vapaa-ajan kiinteistö vapautettaisiin liittymisvelvollisuudesta. Ainoastaan, jos katsotaan, ettei kiinteistö ole lainkaan käytettävissä asumiseen tai vapaa-ajan asumiseen eli kyseessä on täysin käyttökelvoton kiinteistö, ei liittymisvelvollisuutta ole. Jos kuitenkin käyttökeltomalle kiinteistölle on varastoitu asumisessa syntyneitä jätteitä, on alueen jätehuollon palveluntarjoajan kanssa sovittava näiden jätteiden noutamisesta tai toimitettava jätteet itse jäteasemalle.

Muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan yhdyskuntajätteen osalta. Liittymisvelvollisuus koskee kaikkia niitä kiinteistöjä, joilla syntyy jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä. Tällaista jätettä on kuntien hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte. Esimerkiksi kuntien virastojen, koulujen, päiväkotien ja liikuntapaikkojen on liityttävä kunnan järjestämään jätehuoltoon.

Jätteen haltijan on luovutettava kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten järjestämäänsä keräyspaikkaan tai aluekeräyspisteeseen. Jätelain nojalla kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä ei siis saa käsitellä itse (muutoin kuin jätehuoltomääräysten 4 luvussa säädetyissä tapauksissa), eikä sitä saa luovuttaa kuljetusyritykselle, joka ei kuulu ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin.

Jos kiinteistöllä on muutakin kuin kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuuluvaa toimintaa, ei tässä toiminnassa syntyvää jätettä ole tarvetta luovuttaa kunnan järjestämään jätehuoltoon, jos sitä ei kerätä yhdessä kunnan vastuulle kuuluvan jätteen kanssa. Jos yhdyskuntajätteet kerätään kuitenkin yhdessä, kuuluvat ne kaikki kunnan järjestämään jätehuoltoon. Esimerkiksi, jos kiinteistöllä on sekä asumista että yritystoimintaa, ja yritykset käyttävät toiminnassaan syntyvälle yhdyskuntajätteelle samoja jäteastioita kuin kotitaloudet, koko kiinteistön jätehuollon kokonaisuus on kunnan järjestämisvastuulla.

Jätehuoltoviranomainen voi jätelain edellytysten täytyessä päättää, että kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä tietyllä alueella. Näissä tapauksissa tielle tai alueelle voi olla esimerkiksi hankalat

kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä. Jätettä ei silloin kuljeteta kiinteistöittäisessä kuljetuksessa, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai terveysystä pidettävä tarpeellisena.

Näillä alueilla sijaitseva kiinteistö liittyy kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymällä sekajätteen aluekeräyspisteen käyttäjäksi. Tällöin kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluva jäte on luovutettava aluekeräyspisteeseen.

5 § Elinkeinotoiminnan ja muun julkisen toiminnan kuin kunnan jätteiden jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain 33 §:n mukaan kunnan on järjestettävä tietyin edellytyksin myös sellaisen toiminnan jätehuolto, joka ei muutoin kuulu kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Kunnan on järjestettävä esimerkiksi elinkeinotoiminnan taikka hyvinvointialueen, valtion tai seurakunnan kiinteistön jätehuolto, jos jätteen haltija tätä muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi pyytää ja jäte laadultaan ja määrältään soveltuu kuljetettavaksi tai käsiteltäväksi kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Näin turvataan jätehuoltopalvelut näille jätteen tuottajille silloin, kun yksityistä jätehuoltopalvelua ei tietyllä alueella ole kohtuullisesti saatavilla.

Jos toiminnanharjoittaja tarvitsee jätehuoltopalvelua kunnalta, noudatetaan palvelun tarpeesta ilmoittamiseen, palvelun pyytämiseen ja palvelusta sopimiseen jätelaissa säädettyjä menettelyjä. Jos kyseessä on vähintään 2000 euron arvoinen vuotuinen palvelu, jätteen haltijan on osoitettava mahdollinen palvelunpuutetilanne tietoalustamenettelyn avulla. Palveluja tarvitsevan on ilmoitettava palvelun tarpeestaan jätelain 143 a §:n mukaisessa jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustassa eli Materiaalitorilla (www.materiaalitori.fi) vähintään 14 vuorokauden ajan. Ellei palvelulle ole tullut markkinoilta tarjousta kohtuullisin ehdoin tässä määräajassa, voi jätteen haltija pyytää kunnan toissijaista palvelua tekemällä tietoalustassa TSV-pyyynnön.

Jätteiden ja sivuvirtojen tietoalustaa eli Materiaalitoria ylläpitävät Ympäristöministeriö ja Motiva, joilta saa myös Materiaalitorin käyttöä koskevaa neuvontaa.

6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätekuljetukseen

Jämsän kaupungin alueella sekajätteen sekä saostus- ja umpisäiliöljetteen kuljetuksen järjestäminen on kiinteistön haltijan vastuulla. Biojätteen sekä erilliskeräysvaatimuksien alaisten kiinteistöjen lasi-, metalli-, kartonki- ja pahvi- sekä muovipakkauksien jätekuljetukset kilpailuttaa kunta. Jätevesilietteen jätehuolto koskevat määräykset ovat jätehuoltomääräysten 8. luvussa.

Jätehuolto on järjestettävä kaikilla kiinteistöillä vähintään sekajätteelle sekä biojätteelle. Kierrätettävien jätteiden ja muiden jätelajien lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteista säädetään jätehuoltomääräysten 3. luvussa. Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, miten jätelain mukainen liittymisvelvollisuus kiinteistöittäiseen keräykseen tulee käytännössä kiinteistöillä järjestää. Kiinteistö voi hoitaa liittymisvelvollisuutensa kiinteistökohtaisella jäteastialla, lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla (kimppa) tai tietyin edellytyksin aluekeräyspisteen kautta.

Liittyminen kunnan jätehuoltojärjestelmään tapahtuu useimmiten liittymällä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus palvelee tyypillisesti kiinteistön tarpeita parhaiten, sillä keräyspaikka sijoitetaan kiinteistölle tai sen läheisyyteen. Myös aluekeräyspiste voi olla vaihtoehto omakotitaloille, paritaloille ja vapaa-ajan kiinteistöille esimerkiksi siinä tapauksessa, että tieyhteys kiinteistölle on vaikeakulkuinen. Tällöin kiinteistö käyttää alueelle järjestettyä, kunnan ylläpitämää keräyspistettä käyttömaksua vastaan. Rivitalojen, kerrostalojen sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan kiinteistöjen on aina liityttävä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Jos siis kyseessä on muu kuin yksittäinen omakotitalo, paritalo tai vapaa-ajan kiinteistö ja aiemmin mainitut ehdot keräyspaikan tai tieyhteyden suhteen eivät täyty, ei kiinteistöä liitetä aluekeräyspisteen käyttäjäksi. Myöskään silloin, jos taajamaan ei ole järjestetty aluekeräyspistettä, ei taajamassa sijaitsevaa omakotitaloa tai paritaloa voida liittää aluekeräyspisteen käyttäjäksi.

Mikäli tällaisen kiinteistön haltija ei jätehuoltoviranomaisen kehotuksen myötä liity kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kaikkien vaadittujen jätelajien osalta, valvova viranomainen velvoittaa liittymiseen tarvittaessa hallintopakkeinoja käyttäen. Tieto kunnan järjestämään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai aluekeräyspisteeseen liittymisestä ja kiinteistön jätehuollon järjestämisestä merkitään jätehuollon asiakasrekisteriin. Jotta rekisteri pysyisi ajan tasalla, on asiakkaalle asetettu velvoite ilmoittaa asiakasrekisteriin vaikuttavista muutoksista jätehuoltoviranomaiselle tai jätehuollon palveluntarjoajalle. Muutokset huomioidaan ilmoituspäivästä alkaen.

Jos (vapaa-ajan) kiinteistö sijaitsee sekajätteen kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolisella alueella, se voi liittyä järjestettyyn jätehuoltoon kiinteistökohtaisella tai lähikiinteistöjen yhteisellä jäteastialla vain, jos jäteastia sijoitetaan paikkaan, josta jätteenkuljetus voidaan jäteautolla hoitaa eli kulkuyhteys on kantava ja esteetön. Kiinteistöt, joihin ei päästä jäteautolla (esim. kiinteistöt, joihin johtava tie ei kestä jäteautoa), voivat sijoittaa sekajäteastiansa kiinteistön ulkopuolelle jäteauton reitille, kunhan tästä sovitaan alueen maanomistajan kanssa. Mahdollisuuksien mukaan sekajäteastia voidaan siis tyhjentää myös kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuoliselta alueelta. Jos kiinteistöittäinen keräys ei ole mahdollinen tai sitä ei haluta, on kiinteistö lähimmän aluekeräyspisteen käyttäjä.

Kartonki-, muovi- ja lasipakkausten sekä metallin kiinteistöittäiseen kunnan järjestämään keräykseen voi liittyä määrätellyllä kierrätettävien jätteiden kuljetusalueella eli jätehuoltoviranomaisen määrittelemissä taajamissa ja niiden välisillä keskeisillä reiteillä. Kierrätettävien jätteiden kiinteistöittäisestä keräyksestä säädetään tarkemmin jätehuoltomääräysten 15 §:ssä. Liittyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen tai aluekeräyspisteeseen tapahtuu ilmoittamalla liittymisestä kunnalle. Liittyminen perustuu jätelakiin ja jätehuoltomääräyksiin, ja maksut perustuvat jätehuoltoviranomaisen hyväksymään julkisoikeudelliseen jätetaksaan, joten liittymisestä ei tehdä sopimusta.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Kun kiinteistön haltija ilmoittaa liittyvänsä kunnan jätehuoltojärjestelmään kiinteistökohtaisella jäteastialla, kiinteistön haltija järjestää kiinteistölle jätteen keräyspaikan sekä hankkii tarvittavat jäteastiat. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella (esimerkiksi pihan sijaan isomman tien varressa), jos kiinteistön haltija sopii asiasta alueen maanomistajan kanssa. Kiinteistön haltija tilaa kiinteistölle jätehuollon palveluntarjoajalta sekajäteastian tyhjentämisen ja jätteenkuljetuksen jätehuoltomääräysten mukaisille

jätelajeille. Biojätteen sekä pakkausjätteiden kuljetus tilataan kunnalta niillä kiinteistöillä, joilla erilliskeräysvelvoitteet ovat voimassa, erilliskeräysvelvoitteet on esitetty jätehuoltomääräyksien 15 §:ssä.

Kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä tulee olla käytössään vähintään sekajätteelle ja biojätteelle tarkoitettu jäteastia. Biojäte voidaan sijoittaa myös vaihtoehtoisesti kompostoriin, jolloin erillistä biojäteastiaa ei tarvita. Lisäksi kiinteistöillä tulee olla käytössään jäteastiat näiden jätehuoltomääräysten 15 ja 16 §:n mukaisesti erilliskerättäville jätelajeille. Kiinteistökohtaista jäteastiaa käyttäältä kiinteistöltä on laitettava kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistön jätteenkuljetusta varten järjestettyyn jäteastiaan. Sellaista jätettä, joka kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, ei saa viedä muihin keräyspaikkoihin, kuten kierrätyspisteisiin, aluekeräyspisteisiin tai jäteasemille.

8 § Yhteisen jäteastian perustaminen (kimppa-astia)

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liittyminen voidaan järjestää säännöksen mukaisesti kiinteistökohtaisen jäteastian sijasta kiinteistöjen yhteisen jäteastian eli kimpan kautta. Kimppa sopii omakoti- ja paritalojen sekä vapaa-ajan kiinteistöjen lisäksi myös taloyhtiöille. Kimppa-astian käytön mahdollisuus on rajattu vain samalla alueella sijaitseville lähikiinteistöille, koska jätelain 41 §:n mukaisesti jätteet on luovutettava alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Säännös vastaa aikaisemman jätelain mukaista veloitetta liittyä alueella järjestettyyn jätteenkuljetukseen, minkä on katsottu tarkoittavan sitä, että jätehuolto on järjestettävä kiinteistön sijaintialueella. Kimpan muodostavat kiinteistöt eivät voi tämän vuoksi sijaita pitkän välimatkan päässä toisistaan.

Taajamissa lähikiinteistöiksi katsotaan samassa tai viereisessä korttelissa sijaitsevat kiinteistöt, maksimissaan 500 metrin etäisyydellä toisistaan. Kimpan muodostavat kiinteistöt eivät voi sijaita tämän kauempana toisistaan, koska kiinteistöt sijaitsevat taajamissa hyvin lähellä toisiaan. Haja-asutusalueella lähikiinteistöiksi katsotaan naapureiden, tiekunnan tai muun toiminnallisen kokonaisuuden muodostavat kiinteistöt. Haja-asutusalueilla lähtökohtaisesti ainakin alle viiden kilometrin päässä toisistaan sijaitsevat kiinteistöt voivat muodostaa kimpan. Olosuhteet huomioon ottaen kimpassa olevien kiinteistöjen välimatka voi olla tätä pidempikin, esimerkiksi saman yksityistien varrella sijaitsevat kiinteistöt voivat muodostaa kimpan. Lisäksi kylätoimikunnat voivat olla sellaisia toiminnallisia kokonaisuuksia, jotka voivat muodostaa kimpan, ja näissä kimpoissa kiinteistöjen välimatka toisiinsa nähden voi olla viittä kilometriä pidempi, jos kimpan jäteastia on sijoitettu keskeiselle paikalle kiinteistöjen tyyppillisen kulkuyhteyden varrelle.

Silloinkin, kun kimppaa käyttää saman kiinteistön haltijan vakituinen asuinkiinteistö ja vapaa-ajan kiinteistö, on pääsääntönä se, että kiinteistöjen on oltava lähikiinteistöjä. Vapaa-ajan kiinteistön jätehuolto ei voi säännönmukaisesti perustua jätteiden kuljettamiseen vakituiselle asuinkiinteistölle, järjestely olisi jätelain vastainen.

Poikkeuksellisesti vapaa-ajan kiinteistön jätteet voidaan kuitenkin kuljettaa alueella kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piirissä olevalle vakituiselle asuinkiinteistölle, jos jätehuoltopalveluja ei ole järjestetty vapaa-ajan kiinteistön sijaintialueella tai kiinteistöjen välisellä matkalla ei ole kohtuullisesti saavutettavaa aluekeräyspistettä. Aluekeräyspiste on kohtuullisesti saavutettavissa, jos se sijaitsee vapaa-ajan kiinteistön läheisyydessä tai vakituisen asunnon ja vapaa-ajan kiinteistön välisen matkan varrella siten, että siihen on korkeintaan muutaman kilometrin poikkeama. Saavutettavuuden arvioinnissa otetaan huomioon vakituisen

asunnon sijainti vapaa-ajan asuinrakennukseen nähden siten, että vakituisen asunnon sijaitessa melko lähellä (noin kymmenen kilometrin päässä), on kohtuullinen poikkeama tätä lyhyempi ja vakituisen asunnon sijaitessa kaukana (useiden kymmenien kilometrien päässä), on kohtuullinen poikkeama tätä pidempi. Aluekeräyspisteen ei voida katsoa olevan kohtuullisesti saavutettavissa, jos aluekeräyspiste sijaitsee kauempana kuin vakituinen asunto.

Jos aluekeräyspiste ei ole kohtuullisesti saavutettavissa, eikä vapaa-ajan kiinteistön jätehuoltoa järjestetä kiinteistökohtaisella jäteastialla tai alueella sijaitsevan kimpan kautta, vapaa-ajan kiinteistön jätteet toimitetaan vakituisen asuinkiinteistön jäteastiaan. Jätehuoltojärjestelyn asianmukaisuuden seurannan vuoksi jätehuollon asiakasrekisterissä on tällöin vapaa-ajan kiinteistön haltijan laskutusosoitteena oltava se osoite, johon jätteet vapaa-ajan kiinteistöltä kuljetetaan. Jos vakituinen asunto on asunto-osakeyhtiössä, on vapaa-ajan kiinteistön jätteiden kuljettamiselle vakituisen asunnon käyttämään jäteastiaan saatava asunto-osakeyhtiön lupa. Jos taas vakituinen asuinkiinteistö käyttää kimppa-astiaa, on vapaa-ajan kiinteistön jätteiden kuljettamiselle kimppa-astiaan oltava kimpan yhteyshenkilön suostumus.

Kun kimppa perustetaan, kiinteistön haltijat sopivat tästä yhdessä. Tämän jälkeen kimpasta ilmoitetaan kirjallisesti kunnan jätehuoltoviranomaiselle ja yksityiselle jätteenkuljetusyritykselle, jotta jätehuollon asiakasrekisteriin saadaan riittävät ja oikeelliset tiedot kimpan perustamiseksi. Jotta jätehuollon asiakasrekisteri pysyy ajan tasalla, on myös kimpassa tapahtuvista muutoksista ilmoitettava määräyksen mukaan aiemmin mainituille tahoille.

Kimpoilla on aina oltava nimettynä yhteyshenkilö. Yhteyshenkilön avulla varmistetaan, että jätehuoltoviranomaisella ja jätehuollon palveluntarjoajalla on tiedossa henkilö, joka on tietoinen kimppaan kuuluvista osakkaista. Koska kimpasta sovitaan kiinteistön haltijoiden kesken, ei siihen voida liittyä ilman, että liittymisestä on kimpan eli käytännössä yhteyshenkilön suostumus. Kimpan yhteyshenkilö huolehtii tarvittavasta kimpan osakkaiden tiedottamisesta, ja häneen voidaan olla yhteydessä asioissa, jotka liittyvät kimppaan sekä sen jäteastioihin ja keräyspaikkaan.

Yhteyshenkilö tilaa tyhjentämisen ja jätteenkuljetuksen jätehuoltomääräysten mukaisille jätelajeille. Kimpan yhteyshenkilö hankkii jätehuoltomääräysten 20 §:n mukaiset jäteastiat kimpan osakkaiden käyttöön. Kimpan osakkaat sopivat jäteastialle määräysten 26 §:n mukaisen keräyspaikan.

Kimpassa voidaan kerätä sekajätteen lisäksi myös biojätettä sekä pakkausjätteitä, eli kartonkipakkauksia, muovipakkauksia, lasipakkauksia ja metallia, jos kimpan keräyspaikka sijaitsee taajamassa, jossa keräys pakkausjätteiden osalta on järjestetty. Kierrätettävien pakkausjätteiden keräys on mahdollista myös taajaman ulkopuolella, tällöin pakkausjäteastian tyhjennys voidaan tilata yksityiseltä jätehuollon palveluntarjoajalta. Yhteinen jäteastia on käytännöllinen tapa esimerkiksi biojätteen erilliskeräykseen omakotitalojen, paritalojen tai pienten rivitalojen kesken, koska yksittäisellä kiinteistöllä biojätettä syntyy tyypillisesti vähän vaadittuun tyhjennysväliin nähden.

Kun kimppa-astia on järjestetty kiinteistöittäisesti kuljetettavalle, kunnan jätehuollon järjestämisen piiriin kuuluvalle jätteelle, on jätteet toimitettava kiinteistöltä kimppa-astiaan. Määräyksissä sekajätteelle on asetettu vähimmäistilavaraus kimppa-astialle. Vaatimuksella pyritään varmistamaan, että kimppa-astian tilavuus vastaa kiinteistöllä syntyvää jätemäärää, eikä yhteisen astian käyttö aiheuta epäasianmukaista jätteiden käsittelyä tai roskaantumista. Tilavaraus on asetettu kuitenkin sen verran alhaiseksi, ettei vaadita

ylisuuria kapasiteetteja huomioiden eri talouksien tuottamat erisuuruiset jätemäärät. Asetetulla kapasiteetilla esimerkiksi yhtä 240 litran sekajäteastiaa, joka tyhjennetään kahden viikon välein, voi käyttää jopa neljä taloutta (noin 12 henkeä). Tyypillisesti kuitenkin jätettä syntyy huomattavasti tätä enemmän, jolloin kapasiteettiakin on oltava enemmän. Jos kimpan jäteastioiden kapasiteetti alittaa vaadittavan minimikapasiteetin, jätehuollon palveluntarjoaja voi suositella astian vaihtamista suurempaan.

Sekajätteen lisäksi vähimmäistilavaraus on asetettu biojätteelle. Jos kimppa-astia on järjestetty muiden kierrätettävien jätteiden keräystä varten, on astiatilavuutta oltava niin paljon, ettei kierrätettäviä jätteitä ohjaudu ylitäytön vuoksi sekajätteen joukkoon.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi puuttua kimppa-astian käyttöön, mikäli käytöstä aiheutuu roskaantumista tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jos esimerkiksi asetettu tilavaruusvarauskaan ei riitä haittojen ehkäisemiselle, ympäristönsuojeluviranomainen voi velvoittaa astiakoon kasvattamiseen tai tiheämpään tyhjennysväliin. Myös jätehuoltoviranomainen voi antaa kimppaa koskevia ohjeita ja voi päätöksellään lakkauttaa kimppa-astian käytön kokonaan tai osittain, jos kimppa-astian ylläpidossa ja käytössä on toistuvia laiminlyöntejä. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi se, että kimpan jäteastia on sijoitettu paikkaan, josta sitä ei saada toimivasti tyhjennettyä.

9 § Korttelikohtainen järjestelmä eli Himoksen asemakaava-alueen syväkeräysjärjestelmä

Himoksen matkailualueella vuoden 2001 jälkeen laadituilla asemakaava-alueilla, ja matkailualueelle tulevilla uusilla alueilla on käytössä korttelikohtainen keräysjärjestelmä.

Korttelikeräys voidaan tulkita kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen muodoksi, jossa liittymisvelvoite hoidetaan liittymällä järjestelmän käyttäjäksi. Jotta järjestelmä on toimiva, kaikkien alueen kiinteistöjen on liitettävä nimenomaan alueella olevan järjestelmän käyttäjiksi. Jos tällaista veloitetta ei olisi ja samalle alueelle järjestettäisiin myös kiinteistökohtaisia jäteastioita, ei saavutettaisi niitä tehokkuus- ja ympäristöhyötyjä, joita keskitetyillä ratkaisuilla tavoitellaan. Asuin- tai vapaa-ajan kiinteistön liittyminen järjestelmään on hoidettava, kun kiinteistö voidaan ottaa asuin- tai vapaa-ajan käyttöön. Jätehuoltomääräyksissä on veloitettu huoneistojen määrän mukaisesti hankkimaan syväkeräysastiat eri jätejakeille. Rakentamisen aikana järjestelmää ei voi käyttää, sillä järjestelmä ei ole tarkoitettu rakennusjätteille.

Lähtökohtaisesti kiinteistön haltijat itse ilmoittavat liittymisestä korttelikeräykseen. Jos kiinteistön haltija ei ole itse ilmoittanut liittymisestä, hänelle ilmoitetaan liittämisestä ja kerrotaan liittämisen perusteet sekä liittämisestä seuraavat veloitteet. Korttelikeräykseen liittäminen ei siis edellytä aina omaa ilmoitusta, vaan se voidaan tehdä jätehuoltoviranomaisen aloitteesta. Tällä tavoin nekin kiinteistön haltijat, jotka eivät omaaloitteisesti ilmoita jätehuoltoon liittymisestä, tulevat alueella käytössä olevan jätehuoltojärjestelmän piiriin. Kiinteistön haltijat saavat kuitenkin aina tiedon asiasta.

10 § Sekajätteen aluekeräykseen liittyminen ja jätteen toimittaminen aluekeräykseen

Aluekeräyspisteet ovat kunnan ylläpitämiä yhdyskuntajätteen keräyspaikkoja, joissa kerätään sekajätettä. Sekajätepisteen käyttäjäksi voi hakea jättämällä hakemus kunnalle. Kunnan verkkosivuilla on ajantasainen listaus aluekeräyspisteiden sijainnista. Tavallisesti kiinteistön haltija käyttää lähintä aluekeräyspistettä, mutta myös muu asioinnin kannalta hyvin palveleva aluekeräyspiste on mahdollinen.

Aluekeräyspisteen käyttöoikeus on ainoastaan jätetaksan mukaisen käyttömaksun maksaneilla asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöillä, koska näillä käyttömaksuilla katetaan aluekeräyspisteiden kulut. Käyttömaksu on huoneistokohtainen. Pisteseen voi tuoda ainoastaan asumisessa syntyvää jätettä, ei maataloudessa tai muussa yritystoiminnassa syntyvää jätettä. Näin ollen esimerkiksi maatiloilla, joissa asuinrakennus on aluekeräyspisteen käyttäjä, on maataloudessa syntyvän jätteen keräys järjestettävä jollakin muulla tavalla, kuten erillisen kiinteistökohtaisen jäteastian kautta.

Jätteet tulee toimittaa aluekeräyspisteeseen kiinteistöltä riittävän usein, jottei niistä aiheudu haittoja. Jätteitä ei tule varastoida kiinteistöllä, sillä aluekeräyspisteille tuoduista liian suurista kertaeristä aiheutuu pisteissä ylitäyttöä. Suositeltavaa on, että jätteet viedään aluekeräyspisteeseen viikoittain pienissä jätepusseissa ylitäytön ehkäisemiseksi. Sekajätettä voi tuoda alueelliselle sekajätepisteelle maksimissaan kerralla 200 litraa.

11 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Kaikkia jätteitä ei voida kuljettaa pakkaavilla jäteautoilla toteutettavassa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai vastaanottaa kierrätys- tai aluekeräyspisteissä. Tällaisia kokonsa, määränsä tai muun vastaavan ominaisuuden vuoksi tavanomaiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ovat esimerkiksi käytöstä poistetut huonekalut ja muut suurikokoiset esineet sekä puutarha- ja remonttijätteet. Jätteen haltija vastaa tällaisten jätteiden kuljettamisesta itse tai tilaa jätehuollon palveluntarjoajan mahdollisesti tarjoaman erillisen noutopalvelun.

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä ei saa laittaa kiinteistökohtaiseen jäteastiaan, kimppu-astiaan tai aluekeräyspisteeseen, eikä niitä voi viedä myöskään kierrätyspisteeseen. Työturvallisuuden ja jätteiden keräyksen toimivuuden vuoksi jätteenkuljettaja voi kieltäytyä sellaisen jäteastian tyhjentämisestä, johon on sijoitettu tällaista jätettä. Jos kuljettaja ei voi tyhjentää jäteastiaa, on kiinteistön haltijan itse huolehdittava jäteastian tyhjentämisestä, jätteenkuljetuksen tilaamisesta ja jätteiden kuljettamisesta sellaisin välinein, jotka mahdollistavat turvallisen ja haittoja aiheuttamattoman kuljetuksen.

12 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluvat jätteet on toimitettava kunnan osoittamiin paikkoihin. Velvoite on asetettu, jotta jätteet ohjautuvat asianmukaisesti niille tarkoitettuun käsittelyyn.

Vastaanottoaikoja jätteille, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai vastaanoteta aluekeräyspisteissä, ovat kunnan järjestämät paikat, kuten jäteasemat. Jäteasemalla vastaanotetaan

vaarallisia jätteitä sekä isokokoisia jäte-esineitä ja muita jäte-eriä, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa (esim. rakennus- ja remontointijätteitä). Kunta on lisäksi osoittanut vastaanottoaikan puutarhajätteille.

Tuottajavastuunalaiset jätteet toimitetaan ensisijaisesti tuottajien järjestämiin vastaanottoaikoihin, RINKI-pisteisiin. Kunnalla on myös muutamia aluekeräyspisteitä tuottajavastuunalaisille pakkausjätteille. Tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat esimerkiksi sähkö- ja elektroniikkaromu sekä akut ja paristot. Myös pakkaukset kuuluvat tuottajavastuulle, ja siltä osin kuin niitä ei kerätä kiinteistöittäisesti, ne toimitetaan tuottajan tai kunnan järjestämiin kierrätyspisteisiin.

Kunnan on pidettävä yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanottoaikoista. Lista kunnan osoittamista vastaanottoaikoista on saatavana kunnan verkkosivuilla, www.jamsa.fi. Lisäksi osoitteessa www.kier-ratys.info on saatavissa tietoa sekä kunnan että tuottajien järjestämistä keräyspisteistä. Aluekeräyspisteet on myös listattu kunnan verkkosivuilla, mutta pisteet ovat käytössä vain vuosimaksuasiakkaille.

Jätteiden toimittaminen yleisille vastaanotto- ja käsittelypaikoille on määräyksessä sallittu vain paikan pitäjän antamien ohjeiden mukaisesti ja ilmoitettuna aukioloaikoina. Muina aikoina jätteitä ei voida tuoda, jottei niistä aiheudu roskaantumista tai muuta haittaa. Erilaatuiset jätteet on sijoitettava niille osoitettuihin paikkoihin, jotta jatkokäsittelystä voidaan vaivattomasti huolehtia.

Vastaanotto- ja käsittelypaikkaan saa toimittaa ainoastaan sellaista jätettä, joka on vastaanotto tai -käsittelypaikan vastaanottoehtojen mukaista. Vastaanotto- tai käsittelypaikka voi kieltäytyä vastaanottamasta sinne soveltumatonta jätettä, sillä vastaanottoaikaan soveltumattoman jätteen kuljetuksen ja käsittelyn järjestäminen voi aiheuttaa merkittäviä ylimääräisiä kustannuksia ja haittoja vastaanottoaikan toiminnalle.

3 luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

13 § Kiinteistöllä erikseen lajiteltavat jätelajit

Jätehuoltomääräyksissä veloitetaan jätteen haltijat erottamaan materiaalina kierrätyskelpoiset jätteet energiana hyödynnettävästä sekajätteestä ja toimittamaan ne joko kiinteistön jäteastioihin tai alueellisiin keräyspisteisiin sen mukaan mitä myöhempanä määräyksissä on kiinteistökohtaisesta erilliskeräyksestä määrätty.

On huomioitava, että yleinen kierrätettävien jätteiden lajitteluvollisuus koskee kaikkia kiinteistöjä siltä osin kuin eri jätelajeille on järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäin, tuottajien ylläpitämässä kierrätyspisteissä tai muissa alueellisissa keräyspisteissä. Lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet edistävät jätelain mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista ja jäteasetuksen mukaisten kierrätystavoitteiden täyttymistä. Jätteet tulee lajitella ja toimittaa etusijajärjestyksen mukaisesti materiaalihyötykäyttöön, jotta säästetään luonnonvaroja ja vähennetään jätteistä aiheutuvia haittoja.

Asumisessa tai kunnan palvelu- ja hallintotoiminnoissa syntyneet biojätteet kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämävastuulle. Biojäte on lajiteltava erikseen kaikilla asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöillä sekä kunnan hallinto- ja palvelukiinteistöillä. Biojätteelle voidaan järjestää myös kompostointi kiinteistöllä. Kun kiinteistön haltija ilmoittaa kompostoivansa biojätteet, on biojäte lajiteltava ja laitettava kompostoriin.

Sekajätteestä erikseen lajiteltavia pakkausjätteitä ovat kartonki-, muovi-, lasi- ja metallipakkausjätteet. Jätelaissa on määrätty tuottajien ja kuntien yhteistoiminnasta pakkausjätteiden keräämisessä kiinteistöiltä (49 a ja 49 b §). Yhteistoiminta toteutetaan niin, että kunta järjestää kierrätyskelpoisen pakkausjätteen keräyksen ja kuljetuksen erilliskeräysvaatimuksien alaisilta kiinteistöiltä tuottajien järjestämään käsittelyyn ja kierrätykseen. Kun keräys on järjestetty kiinteistöittäin, laitetaan lajitellut jätteet kiinteistön jäteastioihin. Kiinteistökohtaisen kuljetuksen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen pakkausjätteiden keräys järjestetään kierrätyspisteissä, joita järjestää alueella kunta sekä Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy. Kierrätyspisteiden sijainnit ovat verkossa osoitteessa www.kierratys.info.

Poistotekstiilien keräys on järjestetty vuoden 2023 alusta lähtien. Poistotekstiilit toimitetaan kunnan järjestämään keräyspisteeseen.

Paperijätteen jätehuolto on kokonaan tuottajien järjestämää. Jos kiinteistöllä on käytössään paperintuottajien järjestämä paperinkeräysastia, on paperijäte laitettava siihen. Muutoin kiinteistöjen käytössä on tuottajien järjestämä paperijätteen alueellinen keräys. Keräys on järjestetty tavallisesti kierrätyspisteille, joilla kerätään muitakin kierrätettäviä jätteitä.

Jotta kierrätettävät jätteet saadaan hyödynnettyä materiaalina, on lajittelussa noudatettava lajitteluohjeita. Pakkausjätteiden osalta noudatetaan tuottajien lajitteluohjeita, jotka löytyvät Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n verkkosivuilta www.rinkiin.fi. Kartongin, muovin ja lasin keräykseen ei saa laittaa muita kuin pakkauksia, jotta varmistetaan jätelajin soveltuvuus tuottajan järjestämään kierrätykseen. Metallin osalta

keräykseen otetaan vastaan sekä metallipakkaukset että muu asumisessa syntyvä pienmetalli. Jos kuitenkin lajitteluohjeet muuttuvat, noudatetaan uusia ohjeita.

Myös muut tuottajavastuunalaiset jätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottoipaikkaan. Tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat esimerkiksi paristot ja akut, sähkö- ja elektroniikkaromu (SER) ja ajoneuvojen renkaat. Kun ne toimitetaan tuottajien vastaanottoon, ne saadaan asianmukaiseen jatkokäsittelyyn. Pantilliset juomapakkaukset on toimitettava näitä varten järjestettyihin palautuspisteisiin, josta ne saadaan toimitettua uusio- tai materiaalihyötykäyttöön.

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava käsiteltäväksi jätehuoltomääräysten luvussa 10 annettujen määräysten mukaisesti, sillä nämä jätteet voivat aiheuttaa terveys- ja ympäristöhaittoja, jos ne laitetaan sekajätteen joukkoon.

Puutarhajäte, risut ja oksat sekä käsittelemätön puujäte, joita ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä jätehuoltomääräysten mukaisesti, on toimitettava säännöksen mukaisesti kunnan osoittamaan vastaanottoipaikkaan. Jätteiden sallitusta omatoimisesta käsittelystä, kuten puhtaan puun polttamisesta kiinteistön tulosijoissa ja puutarhajätteen kompostoinnista, on säännökset jätehuoltomääräysten 17 ja 18 §:ssä.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa määrän ja haitallisuuden vähentämiseen ja käsitteilyyn liittyviä määräyksiä sekä erilliskeräysvelvoitteita, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöllä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kotitalouden pienimuotoisesta omatoimisesta rakennus- ja purkutoiminnasta. Tämä jäte tulee toimittaa kunnan osoittamalle jäteasemalle. Mikäli remontin suorittaa remointipalveluja tarjoava yritys tai palkattu työntekijä, rakennus- ja purkujätteet eivät kuulu kunnan jätehuollon järjestämisvastuun piiriin.

14 § Sekalainen yhdyskuntajäte eli sekajäte

Etusijajärjestyksen noudattamiseksi on tärkeää, että yhdyskuntajätteestä saadaan syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen kautta eroteltua kaikki kierrätyskelpoiset jakeet. Vaikka jätteet lajitellaan huolellisesti, syntyy kiinteistöllä aina myös sellaista jätettä, jolle ei ole järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti tai keräyspisteissä. Kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä onkin oltava sekajätteelle kiinteistökohtainen jäteastia tai kimppa-astia. Aluekeräyspisteen käyttäjien on toimitettava sekajäte aluekeräyspisteeseen. Muihin pisteisiin sekajätettä ei voi toimittaa.

Sekajäte ohjautuu energiahyötykäyttöön. Sekajäte poltetaan voimalaitoksissa, jossa tuotetaan sähköä ja lämpöä. Tämän vuoksi sekajätteen joukkoon ei saa laittaa energiahyödyntämiseen soveltumattomia jätteitä. Esimerkiksi sekajätteen joukossa oleva metalli kasvattaa tuhkamäärää ja sen metallipitoisuutta, kuluttaa laitteistoa sekä lisää tukosriskiä jätepoltoaineen käsittelyssä. Lasi ja keramiikka kasvattavat nekin tuhkamäärää ja lisäävät laitteiston kulumista. PVC-muovi (muovilaatu 03) ei sovellu energiana hyödynnettäväksi, sillä sen sisältämä kloori tuottaa palaessaan myrkyllisiä klooriyhdisteitä. PVC-muovia on tyypillisesti esimerkiksi sadevaatteissa, vahakankaissa, suihkuverhoissa, toimistomapeissa ja muovitaskuissa, uimarenkissa ja muissa puhallettavissa leluissa sekä muovimatoissa ja muoviputkissa.

Säännöksessä on mahdollistettu poikkeaminen siltä osin, kun kyseessä ovat yksittäiset pienet palamattomat jätteet, joille ei ole järjestetty erilliskeräystä kiinteistöittäisesti tai kierrätyspisteissä. Sekajäteastiaan saa siis laittaa yksittäisiä lasi- ja posliiniastioiden sirpaleita ja yksittäisiä pieniä PVC-muovisia esineitä, sillä olisi kohtuutonta vaatia toimittamaan tällaisia pieniä eriä erikseen jätekeskukselle tai jäteasemalle. Suuremmat erät (esim. rikkoutuneet ikkunat tai usean PVC-tuotteen erät) on kuitenkin toimitettava jäteasemalle, koska poltossa ne aiheuttavat haittaa. Lasipakkauksia (lasipurkkeja ja -pulloja) tai metallia ei sekajäteastiaan saa laittaa edes pieniä määriä, koska ne voi toimittaa vaivattomasti joko kiinteistöllä olevaan erilliskeräykseen tai kierrätyspisteeseen. On huomioitava, että vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa sekajäteastiaan. Sekajäteastiaan kuulumattomat jätteet on listattu tarkemmin jätehuoltomääräysten 22 §:ssä.

15 § Asuinkiinteistöjä koskevat jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Asumisessa syntyvien kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteiden pohjana on jäteasetuksessa säädetyt velvoitetasot. Asetuksen mukaan biojäte, kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä metalli on erilliskerättävä omiin kiinteistökohtaisiin jäteastioihin taajamissa vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöillä. Lisäksi jäteasetuksen mukaan biojätteen erilliskeräys on laajennettava koskemaan kaikkia asuinkiinteistöjä yli 10 000 asukkaan taajamissa.

Jätehuoltomääräyksillä voidaan laajentaa tai supistaa jäteasetuksen erilliskeräysvelvoitteiden vähimmäisvaatimuksia. Jämsän kaupungin jätehuoltomääräysten mukaan biojäte on erilliskerättävä kaikilla kiinteistöillä. Biojätteen laaja erilliskeräysvelvoite on määrätty Jämsän kaupungin alueella alun perin jo vuonna 1995, yhtenä ensimmäisistä kunnista Suomessa.

Biojätteen erilliskeräyksen vaihtoehtona on kompostointi. Mikäli kiinteistöllä kompostoidaan biojätteet, on kompostoinnissa noudettava jätehuoltomääräysten 17 §:ää. Jotta kompostointi voisi korvata kokonaan biojätteen erilliskeräyksen sellaisilla kiinteistöillä, joita keräysvelvoite koskee, on kompostoinnista huolehdittava ympärivuotisesti. Jos biojäte esimerkiksi kompostoidaan kiinteistöllä vain kesäaikaan, on biojätteen erilliskeräys järjestettävä talviajalle.

Pakkausjätteet eli kartonki-, muovi- ja lasipakkaukset sekä metalli on erilliskerättävä jäteasetuksen 18 ja 19 §:n ja näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti kaikilta vähintään viiden asuinhuoneiston kiinteistöiltä taajamissa. Tältä osin jäteasetuksen ja näiden jätehuoltomääräysten sääntely on yhtenevä. Jätehuoltomääräysten mukaisesti nämä laajentuneet erilliskeräysvelvoitteet astuivat voimaan 1.9.2023 niillä kiinteistöillä, joilla erilliskeräysvelvoitteiden määräämiä jätelajeja ei ole vielä kerätty edellisten jätehuoltomääräyksen mukaisesti. Pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteet koskevat sekä vakituisesti asuttuja kiinteistöjä että sellaisia vapaa-ajan kiinteistöjä, joilla on vähintään viisi lomahuoneistoa tai vapaa-ajan asuinrakennusta.

Yksikkö, johon erilliskeräyksen velvoitteet kohdistuvat, on kiinteistö. Kiinteistön käsitettä tulkitaan jäteasetuksen 17 §:n perustelujen mukaisesti jätteen keräyksen järjestämisen näkökulmasta. Tällöin kiinteistöllä sijaitsevaisi katsottavien huoneistojen lukumäärä ei ole jokaisessa tilanteessa yhteneväinen esimerkiksi kiinteistörekisteriin merkittyjen kiinteistöyksikköä koskevien tietojen kanssa, vaan merkitystä voidaan antaa myös kiinteistön ja sillä sijaitsevien rakennusten omistus- ja hallintasuhteille sekä jätepidettä käytännössä käytävien asuinhuoneistojen lukumäärälle. Olennaista on, että kiinteistö muodostaa jätehuollon

järjestämisen kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Käytännössä samalla tontilla voi esimerkiksi olla viisi omakotitaloa tai paritaloa, mutta ilman asunto-osakeyhtiömuotoa. Jos kullakin talolla on oma jättepisteensä, rinnastuu tilanne omalla tontilla sijaitseviin yksittäisiin omakotitaloihin tai paritaloihin, eivätkä vähintään viidelle asuinhuoneistolle säädetyt erilliskeräysvelvoitteet koske tontilla sijaitsevia taloja. Toisaalta erilliskeräysvelvoite koskee niitä asunto-osakeyhtiöitä, joissa samaa jätepidettä käyttää vähintään viisi asuinhuoneistoa, riippumatta siitä, muodostuuko asunto-osakeyhtiö erillispientaloista tai esimerkiksi rivitaloista. Säännöksen mukaisen huoneistorajan laskennassa ei ole merkitystä sillä, kuinka monen tontin alueelle asunto-osakeyhtiöön kuuluvat rakennukset sijoittuvat. Yli viiden huoneiston kimppoja kohdellaan näiden jätehuoltomääräysten erilliskeräysvaatimuksen osalta samanlaisena yksikkönä, kuin yli viiden huoneiston kiinteistöjä.

Kierrätettävien pakkausjätteiden erilliskeräysvelvoitteet koskevat taajamia. Jäteasetuksessa taajamalla tarkoitetaan rakennusryhmää, jossa on vähintään 200 asukasta ja jossa rakennusten välinen etäisyys on yleensä enintään 200 metriä. Näissä jätehuoltomääräyksissä taajamarajausten pohjana on käytetty tätä virallista taajama-aineistoa (lähteenä Suomen ympäristökeskuksen yhdyskuntarakenteen seurantajärjestelmä YKR) ja Jämsän kaupungin alueen taajamarajaukset on esitetty kunnan verkkosivuilla.

Keräyspaperi kuuluu tuottajavastuun piiriin ja sen keräyksestä on säädetty erikseen jätelaissa. Jätelain 49 §:n mukaisesti tuottajan on järjestettävä paperin kuljetus maksutta kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto paikasta, jos kiinteistö sijaitsee muulla kuin pientalo- tai haja-asutusalueella. Jätelain 50 §:n mukaan kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaperin keräystä varten tarvittavat tilat kiinteistölle. Velvollisuus ei kuitenkaan koske pientaloja tai muita vastaavia kiinteistöjä eikä haja-asutusalueella sijaitsevia kiinteistöjä. Käytännössä vain taajamien asunto-osakeyhtiöt ovat paperin kiinteistöittäisen keräyksen piirissä.

Kunta järjestää biojätteen, kartonkipakkausten, muovipakkausten, lasipakkausten ja metallin keräyksen ja kiinteistöittäisen kuljetuksen jätehuoltoviranomaisen rajaamalla (taajama-)alueilla erilliskeräysvaatimuksien alaisille kiinteistöille. Ne kiinteistöt, joita edellä mainittujen kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet eivät koske, voivat tilata jätteilleen kuljetuksen yksityiseltä jätehuollon palveluntarjoajalta.

Haja-asutusalueen kiinteistöille biojäte on suositeltavaa kompostoida ja muut kierrätettävät jätteet toimittava hyötykeräyspisteisiin.

16 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien kierrätettävien jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Määräyksissä on asetettu jäteasetuksen kanssa yhteneväiset erilliskeräysvelvoitteet myös muille kuin asuin-kiinteistöille. Jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piirissä olevia kiinteistöjä, kuten kuntien virastoja, kouluja ja päiväkoteja. Velvoitteita sovelletaan myös asuntoloihin ja muuhun vastaavaan asumiseen sellaisissa tilanteissa, joissa asuinhuoneistojen määrä alittaa 15 §:ssä asetetun lukumäärän, mutta asukkaita on niin paljon, että jätteitä kuitenkin syntyy 16 §:ssä säädettyjä määriä.

Erilliskeräysvelvoitteet on asetettu em. kiinteistöille kertymän mukaisesti (kg / viikko). Biojätteen erilliskeräys tulee järjestää näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti kaikilla kunnan jätehuollon

järjestämisvelvollisuuden piirissä olevilla kiinteistöillä. Biojätettä koskien on otettava huomioon erilliskeräysvelvoitteiden lisäksi jätelain ja jäteasetuksen mukaiset elintarvikejätteen ehkäisy- ja kirjanpitovelvoitteet. Elintarvikealan toimijoiden eli esimerkiksi ravitsemuspalvelujen on jäteasetuksen 29 §:n mukaan luovutettava käyttämättä jääneet elintarvikkeet uudelleenjakeluun ensisijaisesti ihmisravinnoksi, jos se voidaan tehdä elintarviketurvallisuutta vaarantamatta ja kohtuullisin kustannuksin. Kun biojätettä syntyy, on toimijoiden pidettävä kirjaa elintarvikejätteen määrästä ja käsittelystä jätelain 118 a §:n ja jäteasetuksen 34 §:n mukaisesti.

Biojätteen lisäksi erilliskeräysvelvoitteet on asetettu lasipakkauksille ja metallille sekä muovi- ja kartonkipakkauksille. Lasipakkauksille ja metallille keräys on oltava järjestettynä, jos niitä syntyy vähintään 2 kg viikossa. Tämä tarkoittaa noin 5–10 litraa. Muovi- ja kartonkipakkauksille erilliskeräysvelvoitteen rajana on vähintään 5 kg:n kertymä viikossa. Tämä tarkoittaa noin parin sadan litran kertymää (tilavuuspainoon vaikuttaa paljon se, miten tiiviisti muovi- ja kartonkipakkauksijätteet ovat jäteastiassa).

Kierrätettävien jätteiden erilliskeräysvelvoitteet ovat voimassa jätehuoltoviranomaisen määrittelemissä taajamissa ja lisäksi sellaisilla asema- tai yleiskaavoitetuilla palvelu-, matkailu- tai työpaikka-alueilla, jotka sijaitsevat kierrätettävien jätteiden kuljetusalueella. Näin erilliskeräys on logistisesti ja ympäristön kannalta järkevää. Samoin kuin asuinkiinteistöt, myös muut kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluvat kiinteistöt voivat ottaa vapaaehtoisen erilliskeräyksen. Vaikka jätehuoltomääräysten mukaiset erilliskeräysvelvoitteet eivät koske elinkeinonharjoittajia ja muita kunnan jätehuollon järjestämisvastuulle kuulumattomia toimijoita, on huomattava, että jäteasetuksessa säädetään niille täysin vastaavat erilliskeräysvelvoitteet. Kaikkien jätteen tuottajien on noudatettava jäteasetuksen mukaisia velvoitteita.

4 luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

17 § Kompostointi

Biohajoavat elintarvike- ja puutarhajätteet on suositeltavaa kompostoida kiinteistöllä, jos kiinteistö sijaitsee haja-asutusalueella. Kompostoinnilla ruokakunnan tuottamat ravinteet saadaan kiertoon paikallisesti ja biojätteet saadaan hyödynnettyä kiinteistöllä. Jätehuoltomääräyksissä mahdollistetaan biojätteen kompostointi, kun se tehdään säännöksen mukaisesti siten, ettei haittoja aiheudu. Kompostointiin ei kiinteistöillä velvoiteta, sillä väärin hoidettuna kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä. Kompostiin saa laittaa vain maatuvaa jätettä, koska vain tällainen jäte voidaan kompostoimalla käsitellä haitattomaksi. Kompostoriin ei saa kuitenkaan laittaa vieraslajeiksi luokiteltuja kasveja tai niiden osia, jotteivat ne pääse leviämään kompostimullan mukana. Vieraslajeiksi luokitellut kasvit ovat sellaisia kasveja, joiden siirtymistä luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle ihmisen on tahattomasti tai tarkoituksella edesauttanut. Vieraslajit on lueteltu kansallisessa vieraslajiluettelossa (www.vieraslajit.fi). Vieraslajit voi hävittää sekajätteen mukana tai toimittaa jäteasemalle.

Biojätteen kompostointia varten on määräyksen mukaan oltava suljettu kompostori eli siinä on oltava pohjalevy tai -verkko sekä kansi. Pohjalevy tai -verkko estää haittaeläinten, kuten jyrsijöiden, pääsyn kompostoriin. Kansi ehkäisee mahdollisia kompostoinnin hajuhaittoja, suojaa kompostoria haittaeläimiltä ja estää sadevesien hallitsemattoman pääsyn kompostoriin. Kompostorin tulee olla ilmastoitu, mutta ilmastointiaukkojen koon ei tule olla yli 7 mm, jotta kompostoriin ei pääse haittaeläimiä. Ympäri vuoden käytettävän kompostorin on suositeltavaa olla lämpöeristetty, mutta tätä ei vaadita, jos kompostori täyttää muutoin edellä esitellyt vaatimukset. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon, että kompostorin tilavuuden tulee olla riittävä kaikille kiinteistöllä syntyville biojätteille huomioiden talviaikaan tapahtuva hidastuminen tai pysähtyminen kompostoitumisessa. Elintarvikejätteiden kompostointi ei ole kompostorille asetettujen vaatimusten vuoksi sallittua esimerkiksi aumassa, kompostointikehikossa tai avolantalassa.

Jotta kyseessä olisi asianmukainen kompostointi, elintarvikejätteen tulee olla selvästi maaton ennen kuin se poistetaan kompostorista. Mikäli käytössä on sisäkompostori, jossa kompostointiaika on lyhyt, eivät elintarvikejätteet tavallisesti ehdi maatua riittävästi tässä kompostorissa, vaan tyypillisesti tarvitaan vielä toinen suljettu kompostori kompostimassan jälkikompostointia varten. Viime vuosina yleistynyt Bokashi-menetelmä ei sekään ole yksin riittävä biojätteen käsittelyyn. Bokashi-menetelmässä eloperäinen jäte laitetaan tarkoitukseen suunniteltuun ämpäriin fermentoitumaan eli käymään hapettomassa tilassa. Tämän jälkeen Bokashista poistettu eloperäinen aines on vielä jälkikompostoitava asianmukaisessa kompostorissa ennen kuin sen voi hyödyntää omassa puutarhassa.

Kompostoria on tyhjennettävä ennen sen täyttymistä, joka tapauksessa vähintään vuoden välein, niin että kiinteistöllä syntyvä biojäte mahtuu aina kompostoriin. Kompostoitunut massa on hyödynnettävä omatoimisesti, jotta kyseessä on aidosti biojätteen materiaalihyötykäyttö.

Kompostori voi olla myös useamman naapurikiinteistön tai muun lähikiinteistön yhteinen. Yhteinen kompostori voi toimia erityisesti pienillä talouksilla paremmin kuin oma kompostori. Kompostorissa on kuitenkin oltava riittävästi tilavuutta yhtä taloutta kohti. 1–5 henkilölle riittää tyypillisesti 100–250 litran

kompostori, ja 6–10 henkilölle riittää tavallisesti 250–400 litran compostori. Riittävä tilavuus on otettava huomioon myös silloin, jos biojätteet kompostoidaan taloyhtiössä erilliskeräyksen sijaan. Jos compostori on usean kiinteistön yhteinen, on huolehdittava siitä, että compostori on sijoitettu paikkaan, jossa se on toimi-asiansa aina käyttäjien saavutettavissa.

Jäteasetuksen 43 §:n mukaan jätteen haltijan on annettava biojätteen omatoimisesta käsittelystä tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Jätehuoltomääräysten mukaan tämä ilmoitus tehdään jätehuoltoviranomaisen ylläpitämää rekisteriä varten kunnalle, joka hoitaa tietoaineiston käsittelyn ja rekisteriin merkitsemisen. Ilmoitus on tehtävä sähköisellä lomakkeella kunnan verkkosivuilla www.jamsa.fi. Ilmoitus on annettava asetuksen mukaisesti vähintään kahden kuukauden kuluessa toiminnan aloittamisesta ja samoin toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava vähintään kahden kuukauden kuluessa. Tietoja on päivitettävä jätehuoltoviranomaiselle vähintään viiden vuoden välein, vaikka muutoksia ei olisi tullut.

Kompostointi-ilmoituksen on sisällettävä tiedot mm. kompostorin rakenteesta, sijainnista ja käytöstä, jotta voidaan varmistua siitä, että kompostointi on järjestetty kiinteistöllä määräysten mukaisesti. Tarpeen mukaan ilmoituksen tekijää voidaan ohjeistaa korjausten tekemiseen. Ilmoituksen perusteella tieto kompostoinnista viedään rekisteriin ja se on käytettävissä sekä valvontaa, neuvontaa että raportointia varten. Kompostointitiedot otetaan huomioon mm. valtakunnallisessa yhdyskuntajätteen kierrätysasteen laskennassa.

Jätehuoltomääräyksissä on asetettu erityisiä velvoitteita kuivakäymäläjätteen, eläinten ulosteiden ja laitepuhdistamolietteiden kompostointiin, sillä niitä kompostoitaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Edellä mainittujen jätteiden kompostointi on tämän vuoksi sallittua vain taajaman ulkopuolella tarkoitukseen sopivassa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, joka on suojattu haittaeläinten pääsylvä ja jonka valumavesien pääsy maahan on estetty.

Puutarhajätettä saa kompostoida kompostorissa, kompostointikehikossa tai aumassa, sillä se on ominaisuuksiltaan sellaista, ettei haittoja helposti aiheudu. Kompostoinnin pitää kuitenkin olla hallittua ja puutarhajätteen kompostiakin pitää hoitaa, sillä pelkkä puutarhajätteen läjittäminen ei ole kompostoimista. Myöskään puutarhajätteen kompostoriin ei saa laittaa vieraslajeja tai niiden osia siten, että ne voivat päästä leviämään ympäristöön. Puutarhajätettä ei saa kuljettaa puistoihin tai muille yleisille tai yksityisille alueille, jossa se aiheuttaa ympäristön rumentumista ja yleisen viihtyvyyden vähentymistä. Jos puutarhajätettä ei kompostoida omalla kiinteistöllä, se on kuljetettava kunnan osoittamaan vastaanottoaikaan määräysten 12 §:n mukaisesti.

Kompostorin sijoittamisessa on huomioitava se, ettei siitä saa aiheutua ympäristöhaittaa tai haittaa naapureille. Muun kuin pelkän puutarhajätteen kompostorin on oltava riittävän suojaetäisyyden päässä talousvesikaivosta ja vesialueesta, jottei veden pilaantumista pääse tapahtumaan. Määräyksissä on asetettu kompostorille lisäksi 26 §:ssä säädettyjä jätteenkeräyspaikkojen suojaetäisyyksiä vastaavat etäisyydet asuinrakennuksiin, jottei kompostoinnista aiheudu haittoja esimerkiksi naapureille. Compostori voidaan kuitenkin aina sijoittaa rakennuslupakuviin merkittyyn jätehuollolle varattuun tilaan, johon myös jäteasiat on sijoitettu.

Biojätettä voidaan mahdollisesti kompostoida uudenaikaisissa keräysvälineissä, jotka ovat kompostoinnin lisäksi suunniteltu koneelliseen tyhjennykseen kiinteistöittäisessä biojätteenkuljetuksessa. Tällaisesta keräysvälineestä kompostoituneen massan voi tyhjentää joko itse tai vaihtoehtoisesti biojätteen voi tyhjentää

jäteautolla. Jotta tällaisen kompostorin tyhjennys voidaan suorittaa turvallisesti, on kompostori sijoitettava siten, että jäteauto pääsee esteettömästi kompostorin viereen.

Jätevesiviemäriin liitettyjen jätemyllyjen käyttäminen on kielletty, koska ne voivat aiheuttaa ongelmia viemäriverkostossa. Myös ylimääräisen rasvan johtaminen jätevesiviemäriin on kielletty, sillä se voi jähmettyä viemäreihin. Nestemäistä rasvaa ei voi laittaa myöskään biojätteen erilliskeräykseen tai sekajäteastiaan, vaan se on ensin kovetettava, imeytettävä paperiin tai pienet määrät pakattavat tiivisti esimerkiksi pulloon tai maitopurkkiin. Pienet määrät ylimääräistä rasvaa voi kompostoida.

18 § Jätteen polttaminen

Jätteiden hävittäminen polttamalla on jätehuoltomääräyksissä pääsääntöisesti kielletty. Kiinteistön tulisijoissa voidaan polttaa risuja ja oksia sekä puhdasta, kuivaa, kyllästämätöntä ja maalaamatonta käytöstä poistettua puutavaraa eli puhdasta jättepuuta. Tällaista materiaalia voidaan polttaa ilman haittojen aiheutumista. Sen sijaan käsitellyn puun, kuten paine- ja pintakäsitellyn puun, lastulevyn ja muovipinnoitettujen puulevyjen poltto on vähäisessäkin määrin kiellettyä.

Paperia, pahvia ja kartonkia voidaan kiinteistöjen tulisijoissa polttaa vähäisiä määriä vain sytykkeenä. Tällöinkin on huomattava, ettei polteta aikakauslehtiä tai sellaisia kartonkipakkauksia, joissa on myös metalli- tai muovikalvot (esim. maito- ja mehupurkit). Muovijätteen poltto on kokonaan kielletty. Kun jätteitä poltetaan pienikiinteistöjen tulisijoissa, palamisolosuhteet eivät ole sellaisia, mitä hallitulta yhdyskuntajätteen poltolta voidaan edellyttää. Savukaasujen mukana ympäristöön joutuu nokea ja hajua sekä terveydelle haitallisia yhdisteitä, joista saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista ja viihtyisyyshaittoja.

Jätteiden avopoltto on kiellettyä. Avopoltolla tarkoitetaan myös jätteiden polttamista tynnyrissä tai vastavassa astiassa. Avopolttona voidaan polttaa ainoastaan kuivia olkia, risuja, oksia tai kantoja taajaman ulkopuolella. Puhtaan puutavaran avopolttamisen on lähtökohtaisesti kielletty etusijajärjestyksen vastaisena, tällöin puun polttamisesta saatava lämpöhyöty häviää. Risuja ja oksia avopoltettaessa on huomioitava, ettei toiminnalla saa aiheuttaa haittaa ympäristölle tai naapureille. Taajamissa, joissa asuu ja oleskelee paljon ihmisiä, ei edes tällaisten pihanhoitotöissä syntyvien jätteen polttaminen ole sallittua, sillä polttamisen olosuhteet ovat lähes poikkeuksetta sellaiset, että haittoja syntyy.

Kulotuksesta ja merkittävästi savua muodostavista avotulista on aina tehtävä ilmoitus alueen pelastusviranomaiselle, ilmoitus tehdään Pelastuslaitoksen verkkosivuilla. Varoitusten ollessa voimassa kaikenlainen polttaminen on kiellettyä.

Puutarhajätteen vastaanotto on järjestetty Jämsän kaupungin alueella, joten ne voidaan käsitellä asianmukaisesti ja kohtuullisin kustannuksin muutenkin kuin polttamalla, jolloin puutarhajäte saadaan mahdollisesti kierrätettyä. Suuri osa puutarhajätteistä voidaan myös käsitellä kiinteistökohtaisesti kompostoimalla tai hakettamalla oksat ja risut katteeksi.

19 § Jätteen hautaaminen

Jätteiden sijoittaminen maahan tai upottaminen vesistöön on hallitsematonta jätteiden käsittelyä, joka on jätelain nojalla kiellettyä. Tästä voi myös aiheutua ympäristön pilaantumista. Tämän vuoksi jätteiden hautaaminen maahan tai vesistöön upottaminen, myös jäälle vieminen, on määräyksessä erityisesti kielletty.

Kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua koko maassa. Kuolleet lemmikkieläimet hävitetään ensisijaisesti hautaamalla tai tuhkaamalla. Kuolleet pienikokoiset lemmikkieläimet ja luonnonvaraiset pieneläimet, joihin ei epäillä liittyvän ihmisiin tai eläimiin tarttuvan taudin riskiä, saa laittaa myös kiinteistön sekajäteastiaan. Kuolleita tuotantoeläimiä koskee oma sääntelynsä, josta tietoa saa Ruokavirastolta.

5 luku Jäteastiat

20 § Jäteastiatyypit

Määräyksissä edellytetään, että kiinteistön haltijalla tulee olla käytössään kiinteistöllä riittävä määrä jäteastioita määräysten mukaista jätteiden keräämistä varten. Tällä varmistetaan, että kiinteistöllä on syntyvään jätemäärään ja -laatuun nähden asianmukaiset keräysvälineet.

Määräyksen mukaan jäteastian on oltava sellainen, että se soveltuu kerättävälle jätelajille, jotta jätteet saadaan kuormattua toimivasti ja turvallisesti jäteautoon. Jäteastian koon on vastattava kiinteistöllä syntyvää jätemäärää ja astian on oltava aina suljettavissa tyhjennysväli huomioon ottaen. Jos näin ei ole, jätteet voivat levitä ympäristöön aiheuttaen roskaantumista. Kiinteistön jäteastian tilavuus onkin valittava siten, että jätemäärän vaihdellessakin jätteet mahtuvat aina jäteastiaan. Lisäksi erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että erilliskerättäviä kierrätettäviä jätteitä varten varataan riittävästi astiatilavuutta. Näin kierrätettäviä jätteitä ei ohjaudu ylitäytön vuoksi sekajätteeseen.

Suurimmaksi osaksi kiinteistöillä käytetään käsin siirrettäviä, pyörällisiä ja kannellisia enintään 1 100 litran jäteastioita. Myös kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jäteastioiden hankinta ja jäteastioiden uusiminen kuuluu alueella kiinteistön haltijalle.

Jotta voidaan varmistaa jätteen koneellisen kuormaamisen turvallisuus ja sujuvuus, on kiinteistön haltijan hankkimien jäteastioiden oltava voimassa olevan jäteastiastandardin mukaisia. Tällä hetkellä koneellisesti kuormattaville jäteastioille on noudatettava standardeja SFS-EN 840-1:2020, SFS-EN 840-2:2020, SFS-EN 840-3:2020 tai SFS-EN 840-4:2020.

Himoksen asemakaava-alueella kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytetään käsin siirrettävien jäteastioiden sijaan maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä. Jos syväkeräyssäiliöt aiotaan sijoittaa pohjavesialueelle, on asiasta oltava etukäteen yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen ja varmistettava sijoituspaikan toimivuus. Himoksen alueella voidaan käyttää erityistapauksessa myös tarvittaessa pyörällisiä jäteastioita, esimerkiksi biojätteen erilliskeräämiseen.

Poikkeuksellisten jäte-esineiden ja suurten jätemäärien keräykseen voidaan käyttää myös muita keräysvälineitä, kuin käsin siirrettäviä enintään 1 100 litran astioita tai syväkeräyssäiliöitä. Tällaiseen tarpeeseen voidaan käyttää esimerkiksi puristimia tai jätelavoja. Sopivuus keräyslogistiikkaan on varmistettava jätehuollon palveluntarjoajalta, jotta keräysvälineen tyhjennys sujuu ongelmitta.

Rullakoiden käyttö on sallittua vain tilanteissa, joissa rullakkoon kerätään ainoastaan isokokoisia pahvipakkauksia litistettyinä. Jos rullakoihin kerättäisiin myös muita jätteitä, kuten kartonkipakkauksia, jätteiden kuormaaminen jäteautoon olisi hankalaa ja jätteet leviäisivät helposti ympäristöön.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on kielletty työturvallisuussyistä jätessäkeille tarkoitetut jätessäkkelineet sekä pikakontit.

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätehuoltoviranomainen voi hyväksyä muunlaistenkin jäteastioiden käytön kuin määräyksissä on edellytetty. Näin huomioidaan eri kiinteistöjen erilaiset tarpeet erilaisille jäteasteioille. Lisäksi näin voidaan edistää uusien innovaatioiden käyttöön ottamista. Edellytyksenä on aina se, ettei määräyksistä poikkeavista jäteasteioista aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle, eivätkä ne vaaranna työturvallisuutta.

21 § Jäteastian merkitseminen

Jäteastiat on määräyksen mukaan merkittävä kyseistä jätelajia osoittavalla merkinnällä, jotta sekä tyhjentäjälle että käyttäjälle on selvää, mitä jätettä kukin astia sisältää. Lisäksi tyhjennyksistä vastaavan yrityksen tai yhteisön yhteystiedot on löydettävä jäteasteioista tai niiden välittömästä läheisyydestä, jotta ongelmatilanteissa yhteystiedot ovat asiakkaille helposti nähtävissä. Jäteasetuksen mukaisesti myös jätehuoltomääräyksissä edellytetään, että jäteasteiassa tai sen välittömässä läheisyydessä on riittävät jätteen lajitteluohjeet, jotka ohjaavat jäteasteioiden käyttäjiä.

Jäteasteiaan, joka ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä, on lisäksi merkittävä jäteasteiaa käyttävän kiinteistön osoitteen mukainen numero. Jäteastian kiinteistöä koskevan merkinnän astiaan tekee kiinteistön haltija. Samoin on yksilöitävä jäteasteia, joka sijaitsee keräyspaikassa, jossa on useamman jätteen haltijan jäteasteioita. Kiinteistökohtaisen jäteastian osalta merkitsemisvastuu on jäteasteiaa käyttävällä jätteen haltijalla, kimpoissa yhteyshenkilöllä. Jäteastian yksilöinti varmistaa, että jätteenkuljettaja tyhjentää oikean jäteastian esimerkiksi sellaisissa paikoissa, joissa eri jätteen haltijoiden jäteastiat voivat muutoin sekoittua. Myös mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti, kun jäteastiat on yksilöity.

22 § Jäteastian täyttäminen

Jäteasteioiden täyttämistä koskevalla määräyksellä ohjataan sitä, että jäteasteioihin laitetaan vain niihin kuuluvia jätteitä ja astiat täytetään oikein. Jäteasteioille ja irtojätösäkeille tai muille jäte-esineille on annettu myös enimmäispainorajat. Käytännössä painorajat edellyttävät, että painavien jätelajien, kuten biojätteen ja lasin, keräykseen käytetään pieniä jäteasteioita (korkeintaan 240 litraa). Säännöksellä varmistetaan, ettei kuljettajan työturvallisuus vaarannu ja jätteet saadaan kuormattua ilman haittojen aiheutumista.

Jätteen pitäisi aina mahtua kiinteistön jäteasteioihin. Jos kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltuva jäte ei yksittäisessä poikkeustapauksessa mahdu kokonsa tai määränsä puolesta jäteasteiaan, se voidaan määräyksen mukaan tilapäisesti sijoittaa jäteastian välittömään läheisyyteen, josta se kuormataan jäteauton kyytiin. Ylimääräinen jäte on merkittävä yksiselitteisesti niin, että jäteauton kuljettajan on helppo tunnistaa jäte. Ylimääräinen jäte on pakattava niin, että jäteauton kuljettaja saa sen yksin turvallisesti ja helposti kuormattua, esimerkiksi vahvaan jätösäkkiin. Sellaisia jätteitä, joita kuljettaja ei voi yksin kuormata, kuten rikkoutuneita huonekaluja, ei voi jättää jäteastian viereen, vaan ne on kuljetettava määräysten 11 §:n mukaisesti omatoimisesti. Jos ylimääräistä jätettä on poikkeuksellisesti huomattavasti normaalia enemmän, on sen poiskuljettamisesta sovittava etukäteen.

Pykälässä on lueteltu ne aineet ja esineet, jotka on ennen jäteasteiaan sijoittamista pakattava huolellisesti. Erityisesti sekajäte ja biojäte on tavallisesti pakattava, jottei aiheudu esimerkiksi astian likaantumista.

Sellaisia jäteastiaan soveltuvia jäte-esineitä, jotka eivät likaa jäteastiaa, ei tarvitse kuitenkaan pakata. Pykälässä on lisäksi määrätty, mitä jätteitä ei saa laittaa lainkaan yhdyskuntajätteiden jäteastioihin. Luettelossa on mainittu esimerkiksi palo- ja räjähdysvaaraa aiheuttavat jätteet, vaaralliset jätteet ja nestemäiset jätteet. Ylipääntään mitään sellaista jätettä, joka voi aiheuttaa työturvallisuusriskin tyhjentäjälle tai vahingoittaa jäteastiaa tai kuljetuskalustoa tai vaikeuttaa merkittävästi jätteen kuormausta tai purkamista, ei saa jäteastiaan laittaa. Jotkin jätteet, kuten vaaralliset jätteet, aiheuttavat haittaa tai vaaraa loppukäsittelyssä. Määräyksellä pyritään varmistamaan käyttäjän, jäteauton kuljettajan ja ympäristön kannalta turvallinen ja toimiva jätehuolto.

23 § Jäteastioiden tyhjennysvälit

Tyhjennysvälejä koskevassa määräyksessä on säädetty, miten usein kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piirissä olevat jäteastiat tulee tyhjentää. Määräys on annettu, koska säännölliset, riittävät tyhjennysvälit tukevat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen logistiikkaa ja varmistavat, ettei jätteistä aiheudu haittoja ympäristölle tai terveydelle.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa aiemmista jätehuoltomääräyksistä poiketen jatkossa biojäte on tyhjennettävä kesäaikaan vähintään 2 viikon välein ja talviaikaan vähintään 4 viikon välein. Biojäteastian tyhjennysvälin on oltava tarpeeksi tiheä, koska jäte voi muutoin aiheuttaa hygienistä haittaa ja hajua. Liian pitkään jäteastiassa oleva hajoava jäte voi myös houkuttaa haittaeläimiä, kuten kärpäsiä. Biojätteen asianmukaiseen pakkaamiseen tulee kiinnittää huomiota pidemmällä tyhjennysväleillä.

Biojätettä voidaan mahdollisesti kerätä uudenaikaisissa keräysvälineissä, jotka soveltuvat sekä kompostointiin että koneelliseen tyhjennykseen kiinteistöittäisessä biojätteenkuljetuksessa. Kun biojätettä kompostoidaan asianmukaisesti, ei säännönmukaisia tyhjennyksiä tarvita. Tällöin kyseessä on lähtökohtaisesti kompostointi, jossa on noudatettava jätehuoltomääräysten 17 §:n mukaisia vaatimuksia. Kompostimassan voi poistaa keräysastian toimivasta kompostorista itse tai sille voidaan tilata tyhjennys jäteautoon. Jos kompostoitavalle biojätteelle tilataan tyhjennys, on huolehdittava siitä, että noudatetaan luvun 5 jäteastioihin liittyviä määräyksiä, kuten määräyksiä koskien astioiden painorajoista työturvallisuuden takaamiseksi.

Sekajätteen pisin tyhjennysväli on kesäaikaan 4 viikkoa ja talviaikaan 8 viikkoa, kun biojäte kerätään tai kompostoidaan jätehuoltomääräyksen mukaisesti jokaisella kiinteistöllä. Kuitenkin vaikka biojäte lajitellaan, voi sitä joutua vähäisiä määriä sekajäteastiaan esimerkiksi ruokapakkausten mukana. Lisäksi sekajäte sisältää tyypillisesti erilaisia hygieniatuotteita. Näiden syiden vuoksi tyhjennysvälin on oltava riittävän tiheä. Riittävillä tyhjennysväleillä varmistetaan myös se, ettei jätteitä käsitellä kiinteistöllä määräysten vastaisesti esimerkiksi polttamalla tai viedä luvattomiin paikkoihin sen vuoksi, etteivät ne mahdu kiinteistön jäteastiaan pitkän tyhjennysvälin vuoksi.

Pidennetyillä tyhjennysväleillä pyritään kannustamaan jätteen synnyn ehkäisyyn ja jätteen lajitteluun. Samalla kuitenkin varmistetaan, että tyhjennysvälit ovat riittävän tiheet siten, ettei jätettä ohjautu epäasianmukaiseen käsittelyyn, eikä jätteistä aiheudu haittaa. Jos kiinteistön sekajäteastia tyhjenetään 8 viikon välein ja kiinteistön olosuhteet muuttuvat niin, ettei pidennetyille tyhjennysväleille ole enää perusteita, muutetaan kiinteistön tyhjennysväli tiheämmäksi.

Kartonki- ja muovipakkauksilla pisin tyhjennysväli voi olla 12 viikkoa. Muovipakkaukset sisältävät tyypillisesti ruokajätteen jäämiä ja muovi- ja kartonkipakkausten kertymä on suhteellisen suurta, joten tyhjennysvälien on oltava muita kierrätettäviä jätteitä tiheimmät. Lasipakkauksilla ja metallilla pisin tyhjennysväli voi olla 16 viikkoa. Pitkä tyhjennysväli on mahdollinen, koska näiden jätejakeiden kertymä on tyypillisesti taas pieni ja materiaali on kohtalaisen helppo puhdistaa ennen jäteastian laittamista niin, ettei haittoja niin helposti aiheudu.

Vakituisesti asuttujen kiinteistöjen lisäksi myös vapaa-ajan kiinteistöjen jäteastiat on tyhjennettävä riittävän usein. Vain kesäaikana käytössä olevan vapaa-ajanasunnon jäteastiat on tyhjennettävä kesäaikana (viikot 18–40) näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti siten, että kesäajan käytön päättyessä jäteastia on tyhjä.

Talviaikaan vapaa-ajan kiinteistön jäteastia on tyhjennettävä tarpeen mukaan, esimerkiksi vapaa-ajan kiinteistöllä vietetyn loman jälkeen. Jos vapaa-ajan kiinteistöllä vietetään aikaa säännöllisesti ympäri vuoden, on jäteastia tyhjennettävä säännöllisesti omakotitalon tyhjennysvälin mukaisesti. Jos taas vapaa-ajan kiinteistö on käytössä muulloin kuin kesäaikaan (esim. laskettelukeskusten kiinteistöt kevättalvella), voidaan vaadittavat tyhjennykset ajoittaa tälle ajanjaksolle. Muita tyhjennyksiä on tilattava lisäksi tarpeen mukaan, ettei jäteastiaan jää missään tilanteessa jätteitä pitkäksi aikaa.

Jäteastiat on aina mitoitettava oikein syntyvään jätemäärään nähden. Jos sekajätettä syntyy vain vähän, on perusteltua valita 140 litran jäteastia. Syntyvään jätemäärään nähden ylisuuren jäteastian käyttö ei kuitenkaan oikeuta tyhjennysvälin pidennykseen, toisaalta ei tule käyttää liian pieniä jäteastioita. Erikseen on säädetty, että kierrätettävien jätteiden jäteastiat on tyhjennettävä siten, ettei niiden täyttymisen seurauksena aiheudu kierrätettävien jätteiden sijoittamista sekajätteen joukkoon, sillä tällöin jätettä ohjautuisi turhaan etusijajärjestyksen vastaiseen käsittelyyn. Jätteet, joiden säilyttäminen kiinteistöllä voi aiheuttaa haittaa ympäristölle tai terveydelle, on kuljetettava määräyksen mukaan viipymättä asianmukaiseen käsittelyyn.

Määräyksessä on kielletty sellaiset tyhjennysvälit, jotka vaikeuttavat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen logistiikkaa. Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa ajoreitit on suunniteltu siten, että reitityksessä on huomioitu sekä taloudelliset että ympäristölliset vaikutukset. Turhaa ajoa eri alueilla vältetään, joten alueet pyritään reitittämään siten, että koko alue pystytään keräämään tyhjennysvälien puitteissa samalla kertaa. Erityisesti haja-asutusalueella reitit ajetaan kahden tai neljän viikon välein, joten esimerkiksi 3, 5, 6 tai 7 viikon tyhjennysvälit eivät ole mahdollisia. Tiheästi rakennettuja keskeisiä taajamia ajetaan tarvittaessa viikoittain tai useita kertoja viikossa, mutta näilläkin alueilla yli viikon mittaisten tyhjennysvälien tulee olla kahdella tai pidemmissä tyhjennysväleissä neljällä jaollisia, jotta vältetään turhaa ajamista.

Säännöksen mukaan sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen että jätehuoltoviranomainen voivat antaa ohjeita jäteastioiden tyhjennysväleistä. Jos liian pitkistä tyhjennysväleistä aiheutuu haittoja, voi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myös antaa asiasta määräyksiä. Lisäksi jätehuoltoviranomainen voi päätöksellään tihentää kiinteistön jäteastian tyhjennysväliä.

24 § Jäteastioiden tyhjennysten keskeyttäminen

Kiinteistökohtaisen jäteastian tyhjennykset voidaan keskeyttää määräajaksi vakituudessa asuinkäytössä olevan kiinteistön ollessa kokonaan käyttämättömänä esimerkiksi lomamatkan tai muun syyn vuoksi.

Keskeyttäminen on mahdollista myös muilla ympärivuotisessa käytössä olevilla kiinteistöillä, kuten kouluilla ja päiväkodeilla, jos ne ovat tietyn ajanjakson kokonaan käyttämättä. Vapaa-ajan kiinteistöjen kiinteistökohtaisille jäteastioille on mahdollistettu keskeyttäminen siten, että korkeintaan puolet vaadituista tyhjennyksistä voidaan keskeyttää, jos kiinteistöllä ei ole kukaan lainkaan. Tyhjennyksiä ei voi poistaa miltei vuodelta kokonaan, vaan tällöin edellytetään jätehuoltoviranomaisen ratkaisua pitkäaikaisesta keskeytyksestä.

Keskeyttämiselle mahdollistetaan joustot palveluun silloin, kun kiinteistöllä on ollut säännölliset jäteastian tyhjennykset, ja niitä ei tietyinä määräaikana tarvita. Jotta jäteastian tyhjennykset voitaisiin keskeyttää siten, että tyhjennysväliksi tulee määräysten 23 §:ää pidempi aikaväli, on kiinteistön tyhjillään olon käytännössä kestävä pidempään kuin mitä jäteastian normaali tyhjennysväli on. Jäteastia on lisäksi tyhjennettävä ennen keskeytyksen alkamista, jottei jäteastiaan jää jätettä pitkäksi ajaksi. Tämä tyhjennys voidaan tehdä joko normaalin tyhjennysrytmin mukaisesti tai se voidaan siirtää tarpeen mukaan aikaisemmaksi.

Määräaikaisen keskeytyksen kestäessä korkeintaan 6 kuukautta asiasta sovitaan jätehuollon palveluntarjoajan kanssa ja tehdään kirjallinen ilmoitus jätehuoltoviranomaiselle. Yli 6 kuukautta pidemmät keskeytykset myöntää jätehuoltoviranomainen, koska tällöin on jo selvítettävä tarkemmin pitkään kestävä keskeytyksen perusteet sen säännösten mukaisuuden varmistamiseksi. Jätehuollon palveluntarjoaja ohjaa asiakasta ottamaan yhteyttä jätehuoltoviranomaiseen myös silloin, kun on epäselvyyttä siitä, onko kiinteistö todella pyydetyn keskeytyksen aikana käyttämätön.

Keskeytystarpeesta on ilmoitettava vähintään kolmea arkipäivää ennen keskeytyksen toivottua alkamista, jotta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen tyhjennysreitille ehditään tehdä tarvittavat muutokset. Ilmoitusta ei voi kuitenkaan tehdä aiemmin kuin kuusi kuukautta ennen toivottua keskeytyksen aloitusajankohtaa. Tällä pyritään siihen, ettei perusteettomia keskeyttämisspyyntöjä tehdä pitkän ajan päähän, jolloin kiinteistön käyttötilannekin voi jo muuttua.

Keskeyttäminen edellyttää, että kiinteistö on luotettavasti esitetyn syyn perusteella tilapäisesti kokonaan käyttämätön. Keskeytystä ei voida käyttää, jos kiinteistöllä kuitenkin osin oleskellaan, ja jätettä voi syntyä. Jäteastian tyhjennysten keskeyttämistä ei saa käyttää myöskään siten, että sillä pidennetään jäteastian tyhjennysväliä näiden määräysten vastaiseksi kiinteistön ollessa käytössä. Toistuvissa keskeytyksissä yksityiseltä jätehuollon palveluntarjoajalta ohjataan yhteydenotot jätehuoltoviranomaiselle, joka voi asiakkaan hakemuksen perusteella arvioida, onko keskeyttämiselle todelliset perusteet.

25 § Kunnossapito ja pesu

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty, että kiinteistön haltijalle kuuluu vastuu jäteastian korjauksesta, kunnossapidosta ja puhdistamisesta siltä osin kuin toimenpiteet eivät sisälly palveluina alueella toimivien yksityisten jätehuollon palveluntarjoajien hoidettaviksi kuljetussopimuksien mukaisesti.

Kiinteistön haltijan on tarkastettava jäteastioiden kunto ja tiiveys säännöllisesti. Jäteastioissa ei esimerkiksi saa olla sellaisia aukkoja, joista haittaeläimet voivat päästä jäteastiaan. Jäteastiat on pestävä tarpeen mukaan, sekajäteastiat kuitenkin vähintään vuosittain ja biojäteastiat kaksi kertaa vuodessa. Näin varmistetaan, ettei jäteastioista aiheudu haittaa käyttäjille, tyhjentäjälle tai ympäristölle.

6 luku Jätteen keräyspaikat

26 § Jäteastian sijoittaminen

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Jätehuoltomääräyksissä annetaan tarkempia määräyksiä keräyspaikan järjestämiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyen.

Jätehuoltomääräyksissä on asetettu keräyspaikalle vaatimukset, joilla varmistetaan toimiva jätteen keräys ja kuljetus. Jätteen keräykselle on valittava kiinteistöllä paikka, jossa jätteen keräyksestä ja kuljetuksesta ei aiheudu tarpeetonta haittaa tai vaaraa kiinteistön muulle käytölle, liikenteelle, ympäristölle tai tyhjentäjälle. Ajoväylien tulee olla kantavia, ja jätteenkuljetusten sujuvuuden ja yleisen turvallisuuden vuoksi keräyspaikan välittömässä läheisyydessä on oltava raskaalle kalustolle sopiva kääntöpaikka. Jäteauto tarvitsee kääntyäkseen 20 x 20 metrin laajuisen alueen. Koska määräyksessä vaaditaan välitöntä läheisyyttä, voi etäisyys keräyspaikalta kääntöpaikalle olla korkeintaan joitakin kymmeniä metrejä. Mikäli astia sijoitetaan siten, että jäteauton etäisyys on yli 10 metriä jäteastiasta, lisätään kunnan vastuulla olevien jätekuljetusten osalta tyhjennysmaksuun taksan mukainen jäteastian siirtomaksu.

Jos jäteastian tyhjentäminen edellyttää liikkumista yksityisellä tiellä, on tienpitäjällä vastuu tien kunnossapidosta. Tienpitäjä myös vastaa siitä, että tie kestää jäteauton painon (kuormatun jäteauton paino on 18–26 tonnia) ja että jäteautolla voi turvallisesti tiellä liikkua. Jätehuolto on yksi välttämättömistä peruspalveluista, joten mahdollisten painorajoitusten aikana kelirikkoaikana tienpitäjän tulee osoittaa lupa kuljetusten suorittamiselle liikennemerkkein. Jos tielle ei voida väliaikaisesti ajaa, on jäteastiat tuotava paikkaan, josta ne voidaan tyhjentää. Muutoin jätteet voivat jäädä pitkäksi aikaa kiinteistöille ja aiheuttaa haittoja. Jos yksityistie ei kestä lainkaan jäteautolla ajaa tai sitä rajoitetaan pitkään ajanjaksoina, on keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa järjestettävä muualle kantavan ja esteettömän kulkuyhteyden varrelle. Tällaisissa tapauksissa on syytä myös arvioida, onko kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen kiinteistölle mielekästä, vai tulisiko kiinteistöjen liittyä alueellisen keräyspisteen käyttäjiksi.

Jäteauton kuljettaja tekee aina arvion siitä, onko keräyspaikalle johtavaa tietä turvallista ajaa ja on velvollinen jättämään tyhjennyksen tekemättä, mikäli tien kunto on niin heikko tai olosuhteet muutoin niin haastavat, että tyhjennyksen suorittaminen voi aiheuttaa turvallisuusriskin.

Jätehuoltomääräyksissä on asetettu vaatimukset sille, miten lähelle jätteen keräyspaikkaa jäteauton on päästävä. Keräyspaikkaa järjestettäessä on otettava huomioon, että jäteauton tarvitsema ajoväylän leveys on vähintään 3 metriä, kaarteissa 4 metriä ja vapaa kulkukorkeus 4 metriä. Kiinteistön haltija voi kuitenkin sopia jätehuollon palveluntarjoajan kanssa keräyspaikan sijoittamisesta säännöksestä poikkeavaan paikkaan. Tällöin tyhjennyksistä voidaan mahdollisesti periä lisämaksu, koska jäteastioiden tyhjentämisestä aiheutuu tällaisissa paikoissa ylimääräistä työtä ja lisäkustannuksia tavanomaisissa paikoissa sijaitseviin keräyspaikkoihin verrattuna.

Jätehuoltomääräyksissä on asetettu vaatimus sille, että työpaikkahuoneistojen ja enemmän kuin kaksi huoneistoa käsittävän asuinkiinteistön keräyspaikka tulee sijoittaa riittävän kauas kiinteistön ilmanottoaukoista

ja asuinhuoneiden ikkunoista, jollei keräyspaikkaa palo-osastoida ja siihen toteuteta riittävää ilmanvaihtoa. Suositeltu etäisyys on 8 metriä. Omakotitalojen ja paritalojen jäteastioiden vastaava suositeltu vähimmäisetäisyys naapurirakennuksesta on 4 metriä. Suojaetäisyydelle varmistetaan, ettei jätteiden keräyspisteistä aiheudu haittaa kiinteistöissä oleskeleville. Jos kuitenkin kunnan rakennusjärjestyksessä on poikkeavaa sääntelyä, noudatetaan rakennusjärjestystä.

Jätehuoltomääräysten lisäksi jätteen keräyspaikkaa koskien on otettava huomioon rakentamismääräyskoelma, kunkin kunnan rakennusjärjestys ja paloturvallisuusnäkökohdat. Suomen Pelastusalan keskusjärjestö suosittelee yksittäisten korkeintaan 660 litran jäteastioiden vaakasuuntaiseksi turvaetäisyydeksi rakennuksen räystääslinjasta 4 metriä, useamman astian 6 metriä ja jätekatosten 8 metriä. Lisätietoja on oppaassa ”Pihan jäteastiat ja tuhopolttojen torjunta” (Suomen Pelastusalan keskusjärjestö, 2020). Asuinkiinteistöjen keräyspaikkojen suunnittelussa ja rakentamisessa on lisäksi syytä ottaa huomioon Rakennusteollisuuden ohjekortti RT 69-11190 Asuinkiinteistöjen jätehuolto, jossa on kattava ohjeistus keräyspaikan järjestämisestä.

Kiinteistön jäteastioiden luokse on oltava esteetön pääsy, jotta jäteastiat saadaan aina tyhjennettyä. Mikäli keräyspaikalle pääsy on estynyt esimerkiksi väärin pysäköidyn ajoneuvon vuoksi, ei jätteenkuljettajan tarvitse tyhjennyksen yhteydessä lähteä selvittämään, saadaanko esteet pois jäteastioiden luota.

Keräyspaikka on määräysten mukaan mitoitettava siten, että eri jätelajien jäteastiat voidaan siirtää tyhjennettäväksi siirtämättä muita jäteastioita. Kiinteistöillä on suositeltavaa varata keräyspaikkaan tilavuutta siten, että siihen mahtuu nykytilannetta enemmänkin jäteastioita, koska lajitteluvaihtoivat voivat muuttua. Keräyspaikkaan tulee olla esteetön pääsy, jotta kaikki keräyspaikan käyttäjät voivat tuoda jätteet jäteastioihin vaivattomasti. Keräyspaikan on oltava saavutettavissa ilman kynnyksiä, porrasta tai muuta estettä, sillä tällaiset esteet hankaloittavat jätteiden keräystä. Jos korkeuseroja on, on keräyspaikalle järjestettävä riittävän loivat luiskat. Oviaukkojen on oltava riittävän leveät, jotta jäteastiat mahtuvat siitään vaivatta. Ovien tulisi olla 400 mm suurinta jäteastiaa leveämmät sujuvan ja turvallisen tyhjennyksen vuoksi. Käytännössä suurin 660 litran jäteastia vaatii 1 250 mm kulkuaukon (kuljetusleveys 850 mm + varaus 400 mm).

Keräyspaikan pohjalle ja jäteastioiden siirtoväylille on annettu määräyksiä, joilla parannetaan jäteastioiden tyhjennettävyyttä ja kestävyyttä sekä jätteenkuljettajien työturvallisuutta. Lisäksi keräyspaikan kunnossapidolle, kuten lumitöille ja liukkauden estolle, on asetettu määräyksessä vaatimukset. Keräyspaikan ylläpidosta on huolehdittava, jotta jätteenkuljettaja voi liikkua keräyspaikalla turvallisesti ja jätteet saadaan tyhjennettyä toimivasti.

Väärinkäsitysten välttämiseksi määräyksessä on maininta siitä, että keräyspaikka on varattava ainoastaan jätehuollolle eli sitä ei voida käyttää muuna varastona. Keräyspaikan välittömään läheisyyteen ei saa jättää sellaista tavaraa, jota ei ole tarkoitettu vietäväksi jätteen käsittelypaikalle tai hyödynnettäväksi, sillä muutoin on vaarana, että tavarat kuormataan jätteenä jäteautoon. Muuta tavaraa kuin jätettä ei saa muutoinkaan säilyttää jäteastioissa kiinteistöllä siten, että jätteenkuljettaja voi erehtyä kuormaamaan tavarat jäteautoon.

27 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Monilla kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kuuluvilla kiinteistöillä keräyspaikka eli käytännössä jätekatos tai -huone tai jäteastiat on lukittu. Määräyksen mukaan lukituksessa on käytettävä kaksoispesällistä lukkoa niin, että toiseen pesään sopii jätteitä kuljettavan yhtiön jätehuoltoavain. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää seinään upotettavaa avainsäilöä tai numerokoodilukitusta. Asiasta on aina ilmoitettava jätteitä kuljettavalle yhtiölle. Tarkoituksena on, ettei kuljettajien tarvitse kuljettaa mukanaan lukuisia eri avaimia, vaan he voivat käyttää yhtä tai korkeintaan muutamaa sarja-avainta. Näin nopeutetaan jätteen keräystä ja vähennetään oikean avaimen puuttumisesta aiheutuvia viivytyksiä tyhjennyksissä. Keräyspaikan lukitus ei saa olla itsestään salpautuva ja lukkiutuva, jotta jätekatoksesta tai -huoneesta pääsee aina ulos ilman avainta.

28 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat (sekajätteen aluekeräyspisteet, kierrätyspisteet)

Alueellisia jätteiden keräyspisteitä koskevat määräykset ovat voimassa sekä kunnan, tuottajien että mahdollisten muiden tahojen järjestämillä alueellisilla keräyspisteillä, kuten aluekeräyspisteillä sekä kierrätyspisteillä. Näillä määräyksillä ohjataan sekä keräyspisteitä käyttäviä tahoja että keräyspisteiden pitäjiä.

Keräyspisteitä käyttäville asetetuilla vaatimuksilla liittyen vastaanotettaviin jätteisiin ja niiden sijoittamiseen varmistetaan, ettei keräyspaikoille tuoda jätteitä, joiden käsittelyyn ei ole varauduttu tai joille ei ole tilaa. Keräyspisteisiin kuulumattomat jätteet aiheuttavat hankaluuksia ja lisäkustannuksia jätteiden kuljettamiselle ja käsittelylle. Jos jäteastioihin ei enää sovi jätteitä, ei jätteitä voi jättää jäteastian viereen, vaan on käytettävä muuta keräyspistettä, näin ehkäistään roskaantumista.

Keräyspisteiden pitäjille on asetettu vaatimuksia liittyen pisteen ylläpitoon ja jäteastioiden tyhjentämiseen, jotta voidaan estää terveyshaitat, ympäristön likaantuminen ja roskaantuminen. Alueellisissa keräyspisteissä on oltava säännöksen mukaan siitä vastaavan tahon yhteystiedot, jotta asiakkaat voivat helposti ilmoittaa ongelmatilanteista, kuten ylitäysistä jäteastioista.

7 luku Jätteenkuljetus

29 § Kuormaaminen

Määräyksessä on asetettu sallitut ajat jätteiden kuormaukselle asuinkiinteistöillä tai niiden läheisyydessä. Määräyksellä rajoitetaan kuormauksesta aiheutuvaa melua asuinkiinteistöillä erityisesti yöaikaan, jolloin melu on erityisen häiritsevää. Kuljetukset voidaan kuitenkin aloittaa jo varhain aamulla ja niitä voidaan jatkaa myöhäiseen iltaan poikkeuksellisesti, jotta jätteet saadaan kuormattua haastavissakin olosuhteissa säännöllisten tyhjennysrytmien mukaisesti siten, ettei jäteastioiden ylitäyttöjä tule. Haastavat olosuhteet voivat aiheutua esimerkiksi hankalasta säästä tai siitä, että kalustorikko viivästyttää kuljetuksia. Kuljetuksia saadaan hoidettua nopeasti ja tehokkaasti juuri aikaisin aamulla ja myöhään illalla, kun muuta liikennettä on vain vähän.

Tavallisesti jätteiden kuljetukset hoidetaan arkisin ja lauantaisin, mutta poikkeuksellisesti kuormaamista voi olla tarvetta tehdä myös sunnuntaisin ja muina pyhäpäivinä viikolle sattuvien arkipyhien vuoksi. Pyhinä kuormaamista tehdään määräysten mukaisten aikojen puitteissa. On tärkeää, että tarpeen vaatiessa pyhinäkin voidaan ajaa riittävän pitkät vuorot, jotta tarvittavat kuljetukset saadaan hoidettua kattavasti ja jätteenkuljetusryttäjien käytännön työ saadaan hoidettua ilman erityisjärjestelyjä. Sunnuntai- ja pyhäpäivien kuormausajat koskevat vuosittain vain yksittäisiä päiviä.

Jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata sitä, että poikkeuksellisille kuormausajoille varhaisina aamuina ja myöhäisinä iltoina on haastavista olosuhteista tai poikkeuksellisista tapahtumista johtuvat perusteet, on jätteitä kuljettavan yhtiön raportoitava vuosittain laajennettujen kuormausaikojen käytöstä. Jätehuoltoviranomaiselle on toimitettava tiedot siitä, kuinka monena päivänä laajennettuja kuormausaikoja on käytetty kussakin taajamassa asuinkiinteistöillä tai niiden läheisyydessä, ja millä perusteella laajennettujen aikojen käyttöön on päädytty. Jätehuoltoviranomainen voi pyytää lisäksi kunnalta koonnin asiasta saaduista asiakaspalautteista. Näin jätehuoltoviranomainen voi seurata asiaa koskevien määräysten toimivuutta.

Määräyksen mukaan jätteenkuljettajan on huolehdittava, että jätettä ei pääse leviämään kuormauksen aikana ympäristöön, jottei ympäristö roskaannu.

30 § Kuljettaminen

Säännöksessä on asetettu vaatimuksia sille, millaisessa säiliössä jätteet on kuljettava tai miten jätteet on peitettävä, jottei jätettä pääse ympäristöön. Kuljetuksen aikana ympäristöön leviävä jäte voi aiheuttaa tapaturman vaaraa ja roskaantumista.

Kuljetustapa tai -välineet eivät saa heikentää erilliskerättävien jätejakeiden kierrätys- ja hyödyntämiskelpoisuutta. Jätelain 15 §:n mukaan erilliskerätyt tai erilaatuiset jätteet voidaan kuljettaa samassa säiliössä vain silloin, kuin se ei aiheuta haittaa niiden kierrättämiselle tai hyödyntämiselle ja tuottajavastuunalaisten jätteiden osalta asiasta on sovittu tuottajien kanssa. Saman kuljetuskaluston käyttö vuoroperään eri jätejakeiden kuljetuksissa ei myöskään saa heikentää kerätyn jätejakeen kierrätys- ja hyödyntämiskelpoisuutta.

Erilliskerätty jätemateriaali ei siis saa esimerkiksi likaantua kuljetuskalustosta niin, että kierrätettävyys heikentyy.

Jätteen luovuttajan, jätteenkuljettajan ja jätteen vastaanottajan on oltava määräyksen mukaan selvillä mahdollisesta siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta, joka koskee asumisessa syntyvien lietteiden, rakennus- ja purkujätteen sekä vaarallisten jätteiden kuljettamista. Jätelain 121 §:n mukaisen siirtoasiakirjan tarkoituksena on turvata jätteiden toimitus asianmukaiseen käsittelyyn, minkä lisäksi siirtoasiakirja luo edellytyksiä jätteiden kuljetusten seurantaan ja valvontaan.

31 § Kuljetusrekisteri

Jätelain 39 §:ssä määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista. Tietojen toimittamisvelvollisuutta ja toimittamisen tapaa on täsmennetty jätehuoltomääräyksissä. Säännöksen mukaan jätteenkuljettajan on luovutettava jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöittäin ja jätelaiteittain eritellyt tyhjennystiedot kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetetuista jätteistä neljännesvuosittain.

Säännöksen mukaan kunta voi sopia jätteenkuljettajien kanssa kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen kuljetustietojen toimittamisesta siten, että kunta toimittaa kuljetustiedot jätehuoltoviranomaiselle jätteenkuljettajan sijaan jätehuoltoviranomaisen kanssa sovitulla tavalla sähköisesti. Tällöin jätteenkuljettajan ei tarvitse toimittaa tietoja jätehuoltoviranomaiselle erikseen.

Velvollisuus toimittaa kuljetustietoja jätehuoltoviranomaiselle ei koske jätelainsäädännön mukaisesti saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetustietoja, mikäli kuljetustiedot on toimitettu SIIRTO-rekisteriin. Paperisia siirtoasiakirjoja käyttävät kuljettajat syöttävät tiedot itse SIIRTO-rekisteriin. Jos tietoja on toimitettava erikseen jätehuoltoviranomaiselle sen vuoksi, että ne ovat muissa rekistereissä puutteelliset, tiedot on toimitettava taulukkolaskentaohjelmalla muokattavissa olevassa muodossa. Tietojen tulee olla muokattavissa ilman lisäohjelmia tai koodityökaluja, jotta tietojen siirtäminen jätteenkuljetusrekisteriin olisi mahdollisimman tehokasta. Tiedot saadaan tällä tavalla vietyä rekisteriin oikeellisesti niin, että inhimillisten virheiden mahdollisuus sekä käsityö tietojen syöttämisessä saadaan minimoitua. Taulukkolaskentaohjelmista on saatavilla ilmaisversioita, eikä tietojen toimittaminen tällä tavoin ole kuljettajille kohtuutonta.

32 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat

Säännöksessä on määrätty se, mihin jätteenkuljettajien on kerätyt jätteet toimitettava. Kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat ja kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen luovutetut jätteet on kuljetettava kunnan osoittamaan paikkaan. Tuottajavastuunalaiset pakkausjätteet veloitetaan jätelain mukaisesti kuljettamaan tuottajien järjestämään vastaanottopaikkaan. Näin varmistetaan, että jätteet ohjautuvat asianmukaisesti ja kattavasti sille taholle, joka vastaa jätelain mukaisesti jätteiden käsittelystä.

Jätteiden alkuperän ja hyödyntämiskelpoisuuden varmistamiseksi on tärkeää, että kunnan jätehuoltovastuun piiriin kuuluvat jätteet kuljetetaan suoraan jätehuoltomääräysten mukaiseen vastaanottopaikkaan.

Kuljettaja ei tämän vuoksi voi välivarastoida kuljettamaansa kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa jätettä, ellei kunta ole katsonut välivarastointia tarpeelliseksi ja sopinut tästä jätehuollon palveluntarjoajan kanssa.

Säännöksessä tuodaan esille myös yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat velvoitteet ja käytännöt. Määräyksellä pyritään siihen, että vastaanottopaikoille toimitetaan vain sinne tarkoitettua jätettä, jotta jatkokäsittely on toimivaa ja ympäristöhaittoja ei pääse syntymään.

8 luku Asumisessa syntyvät jätevesilietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätevesilietteet

33 § Saostussäiliöiden ja umpisäiliöiden tyhjennys ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Saostussäiliöiden ja laitepuhdistamoiden lietteiden lietteenpoiston vähimmäistyhjennysvelvoite on asetettu jätevesijärjestelmän häiriöttömän toiminnan varmistamiseksi sekä ehkäisemään ympäristölle ja terveydelle aiheutuvaa haittaa. Saostussäiliöistä ja niitä vastaavista säiliöistä jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Jätevesilietteiden vähimmäistyhjennysvälit koskevat saostussäiliöiden lisäksi myös laite- eli pienpuhdistamojen lietteiden. Säännöllinen lietteenpoisto on niissäkin tärkeää, jotta puhdistustulos säilyy hyvänä. Jätehuoltoviranomaisen päätöksellä laitepuhdistamon jätevesilietteiden poisto voidaan tehdä säädettyä harvemmin, jos jätteen haltija hakee jätehuoltomääräyksistä poikkeamista ja osoittaa hakemuksessaan, että harvempi tyhjennysväli on laitepuhdistamon suunnittelijan tai valmistajan antamien ohjeiden mukainen ja turvaa laitepuhdistamon asianmukaisen toiminnan. Jätehuoltoviranomaiselle on annettava pyydettyä selvitys laitepuhdistamon käyttö- ja huolto-ohjeista ja niiden mukaisesti tehdyistä huoltotoimenpiteistä, jotta se voi varmistaa toiminnan asianmukaisuuden.

Umpisäiliöt on tyhjennettävä niiden täytyessä. Umpisäiliöiden tarkoitus on pitää jätevedet sisällään, joten taloudellisinta on suorittaa tyhjennys, kun säiliö on täytynyt. Umpisäiliöiden on oltava täysin ehjiä ja tiiviitä ja niiden kunnon tarkastaminen on myös helpointa tehdä tyhjennettäessä. Tyypillisesti tyhjennykset tehdään useaan kertaan vuodessa. Umpisäiliön kunnon varmistamiseksi ja kiinteistön jätevesien asianmukaisen käsittelyn turvaamiseksi myös umpisäiliöille on määrätty viiden vuoden vähimmäistyhjennysväli.

Lietteiden vähimmäistyhjennysväliä koskeva sääntely koskee kaikkia sellaisia kiinteistöjä, joita käytetään ja joissa jätevesilietettä syntyy. Pienille talouksille ja vapaa-ajan kiinteistöille voidaan mahdollistaa poikkeamamenettelyllä muita kiinteistöjä pidempi tyhjennysväli, koska niillä syntyvän jätevesilietteen määrän on arvioitu olevan tyypillisesti vähäinen. Samalla kuitenkin varmistetaan, että lietteiden tyhjennysvälit ovat riittävän tiheät, ettei jätevesilietteilistä aiheudu haittaa ympäristölle tai kiinteistön jätevesien käsittelyjärjestelmälle. Liian pitkät tyhjennysvälit myös hankaloittaisivat tyhjennysten käytännön suorittamista, koska jätevesiliete kovettuu säiliössä.

Saostussäiliöt, joihin johdetaan pelkästään harmaita jätevesiä tai virtsaa, tulee tyhjentää tarvittaessa, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein. Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevetä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Harmaa jätevesi ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä. Mustien jätevesien eli käymäläjätevesien käsittelyyn tarkoitettujen saostussäiliöiden on tyhjennettävä useamminkin, jos jätevesijärjestelmän suunnittelijan tai valmistajan ohjeet näin edellyttävät. On tärkeää huomata, että vähimmäistyhjennysvälejä on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Jätevesilietesäiliöihin kertyvän lietteen lisäksi on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen, biosuotimiin kertyvien massojen sekä maapuhdistamoiden massojen jätehuollosta. Kirjanpito vaatimus on asetettu tyhjennysten valvontaa varten.

Lietteet saa luovuttaa säännöksen mukaisesti kuljetettavaksi vain sellaiselle toimijalle, joka on hyväksytty ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Jätelain 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakemuksen alueelliselle ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi tähän rekisteriin. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetusten mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa. Kun lietteet luovutetaan tällaiselle kuljettajalle, varmistetaan kuljetusten asianmukaisuus. Jätteen haltijan vastuulla on varmistaa, että kuljetuspalveluita tarjoava yritys kuuluu jätehuoltorekisteriin.

Säännöksessä veloitetaan kuljettamaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jätevesiliete kunnan osoittamaan vastaanottoaikaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa. Käytännössä vastaanottoaikoina toimivat kunnalliset jätevedenpuhdistamot, joiden kanssa kunta on sopinut vastaanotosta. Määräyksessä estetään lietteiden hallitsematon kuljettaminen esimerkiksi läheiselle maatilalle, joka ei ole kunnan osoittama käsittelypaikka. Lietteiden kuljettaminen vastaanottoaikaan, joilla ei ole edellytyksiä käsitellä lietteitä asianmukaisesti, voi aiheuttaa ympäristön pilaantumista.

34 § Saostus- ja umpisäiliöiden kunnossapito ja kulku säiliöiden luokse

Saostus- ja umpisäiliöiden ehjyyden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä tyhjennysten mahdollistamiseksi jätehuoltomääräyksissä on annettu määräyksiä koskien lietesäiliöiden kunnossapitoa ja saavutettavuutta tyhjennettäessä. Saostus- ja umpisäiliöiden sekä muiden vastaavien jätevesilietesäiliöiden rakenteiden on oltava ehjiä, turvallisia ja tarkoitukseen sopivia, jotta säiliöt saadaan tyhjennettyä toimivasti, eikä lietettä pääse ympäristöön. Säiliöiden luokse on päästävä esteettömästi ja turvallisesti yleisesti käytössä olevalla tyhjennyskalustolla. Pääsyn säiliöiden luokse on oltava näin ollen kantava, eikä edessä saa olla esimerkiksi istutuksia tai piharakenteita.

Määräys säiliöiden kunnossapidosta ja esteettömän kulkuyhteyden varmistamisesta kohdistuu kiinteistön haltijaan. Tyhjennusedellytyksistä kiinteistöllä vastaa viimekädessä kiinteistön haltija, sillä edellytysten täyttäminen voi vaatia esimerkiksi puiden kaatoja tai muita isohkoja muutostöitä kiinteistöllä. Tyhjennystä koskevien mahdollisten ohjeiden antamisesta voi vastata kiinteistön haltija tai muu jätteen haltija, kuten kiinteistöllä asuva tai sitä käyttävä henkilö, joka on tilannut tyhjennyksen.

Vailla riittävän kantavaa tieyhteyttä olevien kiinteistöjen jätevesilietteiden tyhjennykset ovat usein haasteellisia järjestää. Jos kiinteistön haltija ei voi järjestää yleisesti käytössä olevalle kalustolle kulkuyhteyttä kiinteistölle, on kiinteistöllä käytettävä jätevesijärjestelmää, jonka lietesäiliö tyhjennetään laitevalmistajan käyttö- ja huolto-ohjeiden mukaisesti itse ja säiliöistä poistettu jätevesiliete käsitellään omatoimisesti jätehuoltomääräysten mukaisesti.

35 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Jätehuoltomääräyksissä sallitaan tietyin edellytyksin lietteen omatoiminen käsittely. Myös muutaman naapurikiinteistön tai muun lähellä sijaitsevan kiinteistön (enintään neljän kiinteistön ja asuinhuoneiston) yhteinen käsittely sallitaan. Muita lähellä sijaitsevia kiinteistöjä voivat olla esimerkiksi saman yksityistien varrella olevat kiinteistöt. Käsittely on kuitenkin oltava pienimuotoista, sillä muunlaista käsittelyä kunnallisen jätehuoltojärjestelmän ulkopuolella jätelaki ei mahdollista. Lisäksi edellytetään, että yhteiskäsittelijänä on aktiiviviljelijä, sillä viljelijöillä on parhaat edellytykset jätevesilietteiden asianmukaiseen käsittelyyn ja peltolevitykseen. Aktiiviviljelijällä tarkoitetaan maataloustoimintaa harjoittavaa tahoja, jolla on viljelyksessä peltoa.

Jätevesilietteiden omatoimisella käsittelyllä mahdollistetaan lietteiden sisältämien ravinteiden hyötykäyttö lähellä lietteiden syntypaikkaa. Omatoiminen käsittely on mahdollista siten, että jätevesilietteet levitetään käsiteltynä viljelyksessä olevalle pellolle. Pellon on oltava kiinteistön haltijan omassa hallinnassa eli joko omassa omistuksessa ja käytössä, ei vuokrattu muulle henkilölle tai vuokrattu omaan käyttöön. Omatoiminen saostussäiliöiden mustien jätevesilietteiden ja umpisäiliölietteiden (eli vesikäymälöiden jätevesiä sisältävien lietteiden) käsittely on sallittua, kun kiinteistöllä on käytössään joko omana tai esimerkiksi vuokratuna siihen soveltuvat laitteistot ja olosuhteet ovat sopivat. Kun tällaisesta menettelystä ilmoitetaan, jätehuoltoviranomainen varmistaa, että stabiloitu jätevesiliete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön soveltuvaa peltoalaa. Siksi useimmiten kyseeseen tulee aktiiviviljelijä. Jätevesilietteiden levittäminen kielletään kuitenkin kokonaan pohjavesialueiden pelloille ympäristö- ja terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Jätevesilietteitä ei saa levittää myöskään taajamissa, koska levittäminen voisi aiheuttaa haittaa tiheästi rakennetuilla alueilla.

Jätevesiliete tulee aina stabiloida ennen peltokäyttöä. Soveltuva menetelmä on esimerkiksi kalkkistabilointi. Koska jätevesilietteen tulee olla käsiteltyä, on huomioitava, ettei lietteen levitykseen voida käyttää sellaista kalustoa, jolla on kuljetettu myös käsittelemätöntä lietettä, koska muutoin peltoon voi päätyä taudinaiheuttajia. Kun jätevesilietettä käytetään lannoitustarkoituksessa, on jätteen sääntelyn lisäksi otettava huomioon kulloinkin voimassa oleva lannoitelainsäädäntö ja jätevesilietteiden maatalouskäyttöä koskeva lainsäädäntö. Niissä säädetään mm. viljelyrajoituksista sekä sallituista levityksen ajankohdista ja kohteista.

Määräyksissä edellytetään ilmoituksen tekemistä lietteiden omatoimisesta käsittelystä, kun kiinteistöllä käsitellään vesikäymälän jätevesiä sisältäviä lietteitä. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot, joilla voidaan arvioida omatoimisen käsittelyn asianmukaisuus mm. selvitys käsiteltävän lietteen määrästä ja laadusta, lietteen käsittelytavasta sekä lietteiden hyödyntämispaikasta (esim. peltokartoin). Tiedot omatoimisesta käsittelystä on toimitettava jätehuoltoviranomaiselle hyvissä ajoin ennen käsittelyn aloittamista, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja ympäristönsuojeluviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista. Myös omatoimisesta käsittelystä luopumisesta on ilmoitettava, jotta viranomaisella on ajantasainen tieto tilanteesta.

Kun jätehuoltoviranomainen on käsitellyt ilmoituksen jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä, tästä ilmoitetaan asiakkaalle. Ilmoitus jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä annetaan tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tieto jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä merkitään jätehuollon

asiakasrekisteriin. Jos toiminta ei ole säännösten mukaista, jätehuoltoviranomainen voi kieltää jätevesilietteiden omatoimisen käsittelyn.

Ilmoitus jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä on voimassa 5 vuotta, minkä jälkeen jätehuoltoviranomaiselle on tehtävä uusi ilmoitus jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelystä. Määräaika on asetettu, jotta rekisteritiedot pysyvät ajan tasalla. Jätevesilietteiden omatoimisessa käsittelyssä tapahtuneista muutoksista ei välttämättä muutoin ilmoiteta. Jätehuoltoviranomainen tiedottaa niitä asiakkaita, joiden ilmoituksen voimassaoloaika on umpeutumassa. Näin asiakkaat ovat tietoisia siitä, milloin ilmoitus on tehtävä uudelleen.

Vähäisen lietemäärän osalta saostussäiliöiden lietteenpoisto ja -käsittely on rajoitetusti sallittu tehtäväksi itse siten, että lietteet kompostoidaan kiinteistöllä. Kompostointi on mahdollista, kun kyseessä on harmaiden jätevesien lietteet eli lietteet eivät sisällä wc-jätevesiä. Kiinteistöllä on oltava käsittelyyn soveltuva kompostori sekä mahdollisuus poistaa jätevesiliete säiliöstä esimerkiksi uppopumpulla. Joissakin laitepuhdistamoissa jätevesiliete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida. Jätevesilietteen kompostoinnista on ilmoitettava jätehuoltoviranomaiselle. Myös maasta pois kaivetut maasuodattamon tai imeytyskentän massat sekä fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla. Tältä osin omatoimisesta käsittelystä ei edellytetä ilmoitusta jätehuoltoviranomaiselle.

Saostussäiliöiden, laitepuhdistamoiden ja umpisäiliöiden lietteitä sekä muita vastaavia jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa säännöksen mukaan levittää metsään tai muualle maastoon. Tämä olisi jo jätelain nojallakin kiellettyä hallitsematonta jätteiden käsittelyä, josta voisi aiheutua ympäristön pilaantumista.

9 Luku Roskaantumisen ehkäiseminen

36 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta. Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, ei pelkästään siivoamisesta. Velvoite jätehuollosta huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, sillä sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan.

Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle. Varsinkin suuremmissa yleisötilaisuuksissa kierrätettäviä jätteitä syntyy niin paljon, että lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta. Määräysten mukaiset lajittelovelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia jätteitä. Muilta osin paperi-, kartonki-, lasi-, metalli-, muovi- ja biojätteen erilliskeräys ja kierrätys on järjestettävä jäteasetuksen 21 §:n mukaisesti.

Yleisötilaisuuden tai -tapahtuman siivoamisvelvollisuudesta on määrätty myös siltä osin kuin tilaisuudella ei ole selkeää järjestäjää. Esimerkkinä tällaisista tilaisuuksista ovat tapahtumat, joissa suuri joukko ihmisiä koontuu puistoon esimerkiksi sosiaalisessa mediassa leviävän kutsun tai muun tiedon perusteella. Ensisijaisesti vastuu siivoamisesta on roskaajilla, mutta toissijaisesti tällaisen tapahtuman koollekutsujan on huolehdittava alueen siivoamisesta tapahtuman jälkeen.

Jämsän kaupunki on laatinut kattavan ohjeistuksen yleisötilaisuuksien järjestämiseen, ja ohje on saatavilla kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.jamsa.fi.

Määräyksen mukaan suurimmista yleisötilaisuuksista on tehtävä jätehuoltosuunnitelma, joka esitetään pyydettyäessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Määräyksellä pyritään edistämään jätehuollon järjestelyjen huomioon ottamista jo tapahtumien suunnitteluvaiheessa.

37 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Säännöksessä annetaan näin ollen ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä velvoitteita.

Jätelaissa annettua roskaamiskieltoa on korostettu säännöksessä kieltämällä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Yleisten alueiden jäteastioiden ylläpitäjiä on lisäksi veloitettu huolehtimaan jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä. Koska yleisillä alueilla ovat jäteastiat

voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, määräys koskee myös näitä muita tahoja, kuten tienpitäjiä.

10 luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

38 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat kaikkia toimijoita. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä säädetään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä.

Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan palo-, räjähdys-, terveydelle tai ympäristölle vaarallisia jätteitä. Tavallisia asumisessa syntyviä vaarallisia jätteitä ovat mm:

- paristot
- erilaiset akut ja laitteet, joissa akku on kiinteästi liitettynä
- loisteputket ja elohopealamput (esim. energiansäästölamput)
- sähkö- ja elektroniikkaromu
- maalit, lakat, liimat ja liuottimet
- eräät puhdistusaineet
- kyllästetty ja käsitelty puu
- torjunta-aineet
- jäteöljyt ja öljyiset jätteet
- lääkejätteet

Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa toisiinsa tai muihin aineisiin tai jätteisiin. Vaikka jätelaissa ja -asetuksessa määrätään vaarallisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta, tämä tuodaan esille myös jätehuoltomääräyksissä, sillä se on erittäin tärkeää vaarallisten jätteiden asianmukaisen käsittelyn järjestämiseksi. Vaarallisia jätteitä ei saa missään tapauksessa laittaa kiinteistöittäisen keräyksen piirissä oleviin jäteastioihin tai jättää aluekeräyspisteisiin.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräykseen on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta ennen jatkovastaanottoon toimittamista koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavara-kaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai -kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

Vaaralliset jätteet on toimitettava niille erikseen järjestettyihin vastaanottopaikkoihin. Kunnan on jätelain 32 §:n mukaisesti järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet on määrätty toimitettavaksi kunnan osoittamiin vastaanottopaikkoihin. Jos maa- ja metsätaloudessa syntyvä vaarallisen jätteen määrä on niin suuri, ettei vastaanottopaikassa ole kapasiteettia sen vastaanottamiseen, voidaan katsoa, ettei kyse ole kohtuullisesta jätemäärästä. Kunta on järjestänyt vaarallisten jätteiden vastaanoton esimerkiksi jäteasemalla. Lääkejätteet toimitetaan ensisijaisesti apteekkeihin, joiden kanssa kunta on sopinut lääkejätteen vastaanotosta.

Vaarallisista jätteistä paristot ja akut, loisteputket ja elohopealamput sekä osa sähkölaitteista ovat tuottajavastuunalaisia jätteitä. Ne voidaan toimittaa tuottajan tai jakelijan esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa olevaan keräykseen.

Muiden kunnan järjestämän jätehuollon piiriin kuuluvien kiinteistöjen, kuten kuntien virastojen, kunnallisten sairaaloiden ja terveysasemien sekä koulutuslaitosten on toimitettava vaaralliset jätteet sellaiselle vastaanottajalle, jolla on lupa vaarallisten jätteiden vastaanottamiseen. Sama velvoite koskee myös valtion ja seurakuntien kiinteistöjä sekä elinkeinonharjoittajia.

Isompien vaarallisten jätteiden erien tuomisesta on sovittava vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jättemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin.

Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä on säännökset jäteasetuksen 8 ja 9 §:ssä. Vaaralliset jätteet on pakattava tiiviisti kestäviin astioihin, mahdollisuuksien mukaan alkuperäiseen pakkaukseen. Pakkauksesta tulee käydä ilmi vaarallisen jätteen nimi sekä sen ominaisuudet. Tällä tavalla jätteen laatu ja ominaisuudet ovat varmasti tiedossa niin jätteen haltijalla kuin jätteen vastaanottajalla, ja jäte osataan ohjata vastaanottopaikalta oikeanlaiseen käsittelyyn. Vaarallisia jätteitä ei turvallisuuden vuoksi saa säilyttää merkitsemättömissä pakkauksissa. Etenkään elintarvikepakkauksiin vaarallisia jätteitä ei pidä koskaan pakata turvallisuussyistä.

39 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöiltä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen. Säännöksessä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa, lukitussa tai valvotussa tilassa. Näin sellaisilla kiinteistöillä, joilla asuu tai työskentelee useita henkilöitä, huolehditaan keräyksen turvallisuudesta.

Säännöksessä veloitetaan kiinteistön haltijaa tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaaralliset jätteet sijoitetaan keräyspaikalle oikein, jottei niiden keräämisestä aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

40 § Erityisjätteet

Erityisjätteet ovat muita kuin vaarallisia jätteitä, jotka vaativat kuitenkin haitallisuutensa tai muun laatunsa takia erityistoimia keräyksen, kuljetuksen tai käsittelyn aikana, kuten välitöntä peittämistä kaatopaikalla. Erityisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät ja pistävät jätteet (esimerkiksi neulat, ruiskut ja veitsenterät) sekä haisevat ja pölyävät jätteet. Jottei näistä jätteistä aiheudu turvallisuusriskiä tai haittaa ympäristölle, on määrätty pitämään ne muista jätteistä erillään ja pakkaamaan tiiviisiin, asianmukaisilla merkinnöillä varustettuihin astioihin.

11 luku Muut määräykset

41 § Tiedottamisvelvoite

Jätehuoltomääräyksissä on säädetty kiinteistön haltijalle velvollisuus tiedottaa jätehuollon lajittelu-, keräys- ja kuljetusjärjestelyistä kiinteistöllä asuville ja siellä työskenteleville. Tiedotusvelvollisuudella varmistetaan, että jätehuoltopalvelujen käyttäjät saavat tarvittavat tiedot jätehuollon asianmukaisesta hoitamisesta. Kiinteistön haltijan on määräyksen mukaan myös seurattava jätehuollon toteutumista kiinteistöllä. Näin ollen kiinteistön haltijalla on velvoite seurata mm. sitä, että jätteen keräyspaikka täyttää jätehuoltomääräysten vaatimukset ja keräyspaikkaa käytetään oikein.

42 § Jätehuoltomääräysten seuranta ja valvonta

Säännös jätehuoltomääräysten seurannasta ja valvonnasta on informatiivinen. Jämsän kaupungin jätehuoltoviranomaisena toimiva Elinvoimalautakunta hoitaa jätelain mukaiset viranomaistehtävät, joihin kuuluu myös jätehuoltomääräysten toteutumisen seuranta. Tätä seurantaan tehdään vain siltä osin kuin määräykset koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia kiinteistöjä.

Jätehuoltomääräysten valvonta kuuluu jätelain mukaisesti kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja ELY-keskuksille. Lisäksi on otettava huomioon, että jätelain mukaisesti jätteestä aiheutuvien terveyshaittojen ehkäisemisestä säädetään myös terveydensuojelulaissa, jonka mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisella on toimivaltaa, kun valvonta koskee jätteistä aiheutuvaa terveyshaittaa.

Ympäristönsuojeluviranomaiset valvovat kaikkia toimijoita ja jätehuoltomääräysten toteutumista kokonaisuudessaan. Ensisijaisesti valvontavastuu on kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilla. Erityisesti, jos kyseessä on usean kunnan alueelle ulottuvat ympäristövaikutukset, myös ELY-keskukset valvovat määräysten toteutumista. Valvovilla viranomaisilla on mahdollisuus antaa valvontamääräyksiä jätehuoltomääräysten rikkomisesta ja käyttää tehosteena hallintopakkoa, kuten uhkasakkoa, teettämisuuhkaa tai keskeyttämisuuhkaa. Mahdollista on myös tutkintapyyntöjen tekeminen poliisille.

43 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätehuoltomääräykset ovat kunnallinen säädös, josta jätehuoltoviranomainen voi yksittäisestä tapauksessa erityisestä syystä myöntää poikkeuksen. Lupaa poikkeamiseen tulee hakea kirjallisesti ja asia käsitellään hallintomenettelyä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Poikkeukselle on oltava jokin erityinen, perusteltu syy. Se voidaan myöntää vain niissä tapauksissa, joissa hakija kykenee muulla kuin jätehuoltomääräyksissä säädetyllä tavalla toimimaan siten, ettei jätehuollon järjestäminen vaikeudu, eikä ympäristölle tai terveydelle aiheudu haittaa tai vaaraa.

Poikkeaminen ei saa vaarantaa myöskään jätteenkuljettajan, palvelun käyttäjän tai muiden henkilöiden turvallisuutta. Jos on epäselvyyttä siitä, voiko ympäristöhaittoja aiheutua, pyytää jätehuoltoviranomainen lausunnon ympäristönsuojeluviranomaiselta ennen asian ratkaisemista.

44 § Voimaantulo

Jätehuoltomääräykset tulevat säännöksen mukaisesti voimaan 1.1.2024 ja niillä kumotaan aikaisemmin voimassa olleet kunnalliset jätehuoltomääräykset, jotta alueella on voimassa yhdet yhtenäiset ja ajantasaiset määräykset. Jätehuoltomääräykset tulevat voimaan muutoksenhausta huolimatta kuntalain 143 §:n mukaisesti.

45 § Siirtymäsäännökset

Jätehuoltomääräysten 15 §:ssä on asetettu kiinteistöille kierrätettävien jätteiden erilliskeräysveloitteita. Samankaltaiset erilliskeräysveloitteet ovat olleet jo Jämsän kaupungin aiemmissa jätehuoltomääräyksissä, jotka ovat tulleet voimaan vuonna 2016. Siirtymäajat antavat kunnalle aikaa järjestää kuljetuksien kilpailuttaminen, sekä kiinteistöille aikaa hankkia mahdollisesti uudet tarvittavat jäteastiat sekä järjestää tila jäteas-
tioille.

Uutena yli 5 huoneiston kiinteistöille tulevat erilliskeräysvaatimukset muovipakkauksille, ja erilliskeräys on järjestettävä 1.9.2023 alkaen. Tämä siirtymäaika on muutaman kuukauden myöhemmin kuin jäteasetuksen 55 §:ssä säädetty ajankohta sille, milloin kunnan on viimeistään järjestettävä asetuksen mukainen pakkausjätteiden erilliskeräys yhteistoiminnassa pakkausten tuottajayhteisöjen kanssa. Biojätteen laajentuvan erilliskeräysveloitteen alkamiselle on säädetty pidempi siirtymäaika. Jätehuoltomääräysten mukaan tällä alueella biojätteen erilliskeräysveloite tulee voimaan 1.4.2024.

Jämsän kaupungin alueella jätehuoltomääräyksiin tulevat muutokset koskevat lähinnä kuljetusten järjestämisen vastuuta, joten muutaman kuukauden viivästyminen ei muuta tilannetta, jossa jo 2016 asti on veloitettu kaikkia kiinteistöjä erilliskeräämään biojätteet sekä yli 5 huoneiston kiinteistöjä erilliskeräämään pakkausjätteet, pois lukien muovipakkaukset.